БУХЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

БУРЯТ-МОНГОЛОЙ ҮНЭН

ВКП(б)-гэй Бурят-Монголой Обкомой, БМАССР-эй Верховно Соведэй ба ВКП(б)-гэй Улан-Удын Горкомой орган.

№ 107 (4993)
Воскресенье
Майн 26
1946 он
Сэн 20 мүнгэн

Шэнэ табанжэл манай түрэл, бүгэдэ-арадай хэрэг мүн.

„Коммунистическэ парти түрүүтэй советскэ хүнүүд шэнэ табанжэлые имагтал гүйсэдхэхэ тэды бэшэ, харин үлүүлэн гүйсэдхэхын тулада хүсэ ба ажалаа гамнахагүй байһандань этигэжэ болоно".
(И. СТАЛИН).

ЭРТЫН СЭБЭР ПАР—ҮНДЭР УРГАСЫН ҮНДЭҺЭ ҺУУРИ МҮН

Һүүлэй жэлнүүдтэ эртын сэбэр пар багаар хахалагдаһан, мүн тэрэнэй хойшонхи элдүүрилгын шанарай муудаһан дээрэһээ республикын колхозуудай ургаса ехээр доошоо ороһон байна. Тэрэ хадаа таряа тушааха түсэбые таһалдуулха ябадалда, бүхы республикаараа Эхэ оронойнгоо урда үритэй байха, мүн өөрын хүрэнгөөр дутажа, гүрэнэйнгөө урда гараа тодон һууха ябадалда хүргэһэн байна.

Үнгэрһэн жэлнүүдэй энэ алдуунууд саашадаа хаанашье дабтагдаха ёһогүй. Тиимэдэ эртын сэбэр пар хахалха түсэбөө аймаг, колхоз, МТС бүхэн саг соонь, эрхим шанартайгаар дүүргэхэ болоно.

Зүгөөр, пар лэ һаа, ургасада хүсэд һайн нүлөө үгэжэ шададаггүй юм. Хэрбээ тэрэнние дан орой, тэрэ мүртөө муугаар хахалаал, һүүлэй үедэ саашанхи харууһалгыень һайнаар хээгүй һаа, бурдаг үбһэнэй һуури болохо байна. Габэшье, республикын олонхи аймагууд 1945 оной эртын пар хахалалгые оройтожо эхилһэн байна юм. Хахалагдаһан парай саашанхи элдүүрилгэ хүсэд хэгдээгүй, дахяад хахалагдаагүй байһан дээрэһээ пар болбол буртаг үбһэндэ ехээр дарагдажа хатаһан байна.

Эртын пар гээшэ полиие буртаг үбһэнһөө сэбэрлэхэ, газарай хүрьһэндэ шииг нойто байлгаха гол үүргэтэй юм. Пар дээрэ хэһэн тарилга хадаа шэнээр хахалжа тариһан газарайхиһаа һуралггүй үлүү ургаса үгэдэг байһаниинь республикын колхозуудай олон жэлэй дүршэл дээрэһээ тодоор элирэнхэй. Гадна, пар болбол колхозуудай хабарай тарилгын хүдэлмэринүүдые һураггүй хүнгэдхэжэ үгэдэг байна.

Тэрэшэлэн эртын пар дээрэ табигдаһан намарай хара таряанай ургаса гектар бүриин хэдэн центнерээр дээшэлдэг байһаниинь мэдээжэ болонхой. Манай республикын эрхэ байдалда орой хахалагдаһан газарта тариһан намарай хара таряанай үбэлэй хүйтэндэ хорхоёо һанадаг хадань эртын пар бүри ехэ удхашанартай байна.

Габэшье, республикын олонхи аймагууд эртын парай бэлэдхэлдэ мүнөө хүртэр ороодүй байһаар. Тиимэһээ май соо пар хахалха түсэб бүхы республика соо таһалдаха аюулда оробо.

Олонхи аймагуудай партийна, советскэ, газартаряалангай органууд тарилгаһаа сүлөө гараһан колхозуудай морин плуг, МТС-үүдэй тракторнуудые пар хахалха хүдэлмэридэ табиха шухала зорилгоёо мартажархиһан байна. Тиихэлээр республика дотор эртын парта ябажа байһан плугшад олон трактористнууд тон үсөөн болоно.

Иволгын аймагай Гильбирын сомоной Ленинэй нэрэмжэтэ, Кяхтын аймагай „Улаан табангут," Бичурын аймагай „Большевик" колхозууд ба мүн зарим МТС-үүдэй хэдэн тракторна бригаданууд эртын парта саг соонь ороод, яһала олон гектар хахалһан байна. Теэд, эдэ жэшээнүүд об тобхон байха юм. Зарим нютагуудай колхозууд пар хахалжа эхилһэншье һаа, хүдэлмэреэ нэрэ зүүхын тэдысэ ябуулжа байна. Тарилгаһаа гараһан парта ошоһон колхозингууд трактористнуудай хүдэлмэриие ямаршье ударилангүй, тэдэниие хэдынь дураар табижархиһан, тэрэйнь даалгабари, нормонуудые тодорхойлжо үгөөгүй байһан баримтанууд үзэгдэнэ.

Республика дотор хабарай тарилга үшөө дүүрэәдүй байна. Энэ хадаа колхоз, МТС-үүдтэ үдэр бүриин туһаламжа үзүүлэн, полевой хүдэлмэрилэгшэдэй дундахи социалистическэ мүрысөөе бүри шангадхан, хабарай тарилгые энэ гэһээр шиидхэхэ ябадал хангахыень ВКП(б)-гэй айкомууд, аймгүйсэдкомууд ба газарай таһагуудһаа шанга эрилтэ хэнэ.

Тарилгые бүхы хэмжээгээр түргэдхэн, тэрэнние энэ гэһээр эрхим шанартайгаар дүүргүүлхэтэеэ хамта, аймагуудтахи партийна, советскэ, газартаряалангай органууд колхоз гү, али МТС-эй үлүү гарһан лэ хүсые парта, мүн тарилгын хойноһоо харууһалха хүдэлмэридэ элсүүлхэ уялгатай. Тиигээгүй һаа, ямаршье аймаг, колхоз Сталинска табанжэлэй түсэбөөр хүдөө-ажалай урда табигдаһан зорилгонуудые бэелүүлмээр тогтууритай һайн ургаса хуряажа шадахагүй байна. Гэхэтэй хамта эртын сэбэр пар хадаа үндэр ургасын үндэһэ һууринь мүн болохо гээшэ.

Колхоз, МТС бүхэнэй хүдөө-ажалай хүдэлмэринүүдэй һара, жэлэй түсэбүүдые имагтал амжалтатайгаар дүүргээд байхада, Сталинска табанжэлэй зорилгонуудые бэелүүлхэ үндэһэн һуури табигдаха байна. Энээн дээрэһээ мэдэхэдэ, дунда зэргээр гектар бүриһөө 12 центнер ургаса абажа, табанжэлэй эсэстэ орондоо жэл соо 127 миллион тонно таряа үгэхэ гэһэн зорилго эртын пар хахалха түсэбэй хэр зэргээр дүүргэгдэһэнһээ бололсохонь лабтай. Тиимэ хадань эртын пар хахалха хүдэлмэридэ эгээл шухала анхарал табигдаха болоно.

Эртын пар хахалха түсэбые эрхим шанартайгаар дүүргэхэ, үлүүлэн дүүргэхэ хэрэгтэ социалистическэ мүрысөөн гол үүргэ дүүргэхэ байна. Аймаг, МТС, колхоз, бригадануудай дунда дэлгэрһэн социалистическэ мүрысөөн хадаа колхозингууд ба трактористнуудай ажалай эмхидхэл, жаяг заршам шангадхахаһаа гадна, хүн бүхэнэй үйлэдбэриин бүтээсэ, шанар дээшэлүүлнэ. Тиимэ хадань парта ябагшадай дунда социалистическэ мүрысөөе үргэнөөр дэлгэрүүлхэ, илагшадые урмашуулха, түрүүшүүлэй дүршэлые бүгэдын шадабари болгохо хэмжээнүүдые хаа-хаанагүй абаха шухала.

Колхозно поли дээрэ хүдэлмэрилжэ байһан үргэн ниитын дундахи социалистическэ мүрысөөе МТС-үүдэй дирекци, колхозуудай правлени болон партийна эхин организацинууд бодотоор хүтэлбэрилхэ зорилготой. Тиихэдэ, партиин айкомууд, аймгүйсэдкомууд болбол хүдөө нютагуудаар мүрысөө эмхидхэхэ, бригада, звено, хүн бүхэнэй абаһан уялгануудаа үнэн хэрэгүүдээр дүүргэхэ хэрэгтэнь колхоз, МТС-үүдтэ саг үргэлжын туһаламжа хүргэхэ байна. Тиигэбэл манай республикын колхоз болон МТС-үүд тарилгаяашье шууд шиидхэжэ, эртын пар хахалха түсэбүүдээ эрхим шанартайгаар дүүргэжэ шадаха болоно.

Республикын колхоз, МТС-үүдэй эртын пар хахалха хүдэлмэриие мүнөө хүртэр хүсэд хүтэлбэрилөөгүй. тэрэнние шангадхаха тушаа аймагай газарай таһагуудһаа шанга эрилтэ хээгүй байһан БМАССР-эй Газартаряалангай Министерство энэ хэрэгые дары түргэн гаргаа абажа, өөрынгөө үүргые дүүргэхэ сагынь тулаа. Мүн зарим аймагуудай газарай таһагай хүдэлмэрилэгшэд, илангаяа агрономууд эртын пар хахалха түсэбэй дүүргэлтэ ба шанарай түлөө колхоз, МТС-үүдэй хүтэлбэрилэгшэдтэл тон адляар харюусаха байһанаа мартаха ёһогүй.

Тарилгые нэгэшье үдэр унжагайруулхагүй!

Тарилгаа дүүргэһэн түрүүшын колхозууд

СОСНОВО-ОЗЕРСК. «Улан-Яруна» колхоз тарилгаяа дүүргэбэ гэжэ Яруунаһаа бидэндэ дуулгаба. 533 гектарай орондо 539 гектар ороохото культура таряад, үшөө 100 гаран гектар сэбэр пар хахалһан байна.

Иимэ хурданаар тарихын тулада колхозойнь тарилгашад, колхозойнь хүтэлбэрилэгшэд нүхэд Цыдыпов, Галсанова гэгшэд ехэхэн оролдолго гаргаһан байна. Тарилгын үедэ 40 плуг ходо бүтээсэтэйгээр хүдэлжэ байгаа.

Мүн баһа Карл Марксын нэрэмжэтэ колхоз (түрүүлэгшэнь нүхэр Гомбоев, партийна организациинь секретарь нүхэр Цыдыпов) 936 гектарта тарилга хэжэ дүүргэбэ.

Эдэнэр республика соо ороохото тарилга хэжэ дүүргэһэн түрүүшын колхозууд мүн.

Аймагуудай мүрысөөн

Манай республикын аймагуудаар социалистическэ мүрысөөн улам бүри үргэнөөр дэлгэржэ байна.

Хэдэ хэдэн аймагууд хабарай тарилга эхилхэдээ мүрысөөнэй договор батална юм. Тэрэ договорые хүсэлдүүлхын хойноһоо мүнөө һара тухай хүдэлөөд байхадаа, зарим аймагууд түрүүшын дүн гаргаха гэжэ шиидэбэ.

Торинн аймагай түлөөлэгшэд мүрысөөндэ ороһон Закаменайһаа аймагта ошожо, договорой дүүргэлтые шалгажа эхилээ.

Мүн Хори, Хэжэнгэ ба Яруунын аймагуудаар иимэ шалгалта эхилжэ. мүрысөөнэй дүн июниин пэгэнээр гаргахань.

Аймаг хоорондын социалистическэ мүрысөөнэй ябасые нигэжэ шалгажа байха гээшэ ехэ шухала хэрэг мүн. Тэрэ хадаа мүрысөөе үнэхөөрөө хүсэтэй болгожо үгэхэ байна. Нютагуудтахи партийна—советскэ органууд хүршэ аймаһаа гү, али хүршэ сомонһоо ерэһэн түлөөлэгшэдтэ, тэдэ найдабаритай нүхэдтэ али бүхы туһаламжа үзүүлжэ, мүрысөөнэй ябасые бүхы талаһаань—һайн муу талаһаань шалгаха ябадалые хангаха зэргэтэй.

Республикын эрхим бригада

Бимба Дымбрыловэй хүтэлбэрилжэ байгаа Саянтын МТС-эй залуушуулай тракторна бригада республика соо эрхим нэрэ зэргэтэй болоһоор үнинэй. Энэ бригада гансахан лэ Бурят-Монголой комсомольско-залуушуулай бүхы тракторна бригадые илаа бэшэ, харин союз соохи социалистическэ мүрысөөндэ түрүү һууринуудай нэгые эзэлжэ шадаһан байха юм.

Дүрбэдэхи табанжэлэй түрүүшын хабарай тарилгые урдынхиһаа улам амжалтатайгаар үнгэргэхэбди гэжэ үнэн үгэеэ үгөөд, социалистическэ мүрысөөндэ бүри эршэтэйгээр оролсоһон нүхэр Дымбрыловэй бригадын членүүд 760 гектарай орондо 891 га элдүүрилжэ, жэлэйнгээ түсэбые майн 18-да үлүүлэн дүүргэһэн, 523 килограмм горючи арбилһан байна. Мүнөө тус бригадынхид хүдэлмэреэ амжалтатайгаар үргэлжэлүүлхэтэеэ хамта, эртын пар хахалха түсэбөө болзорһоонь урид, эрхим шанартайгаар дүүргэхэ шэнэ уялга абаба.

МТС-үүдэй МҮРЫСӨӨН

ТРАКТОРНА ХҮДЭЛМЭРИИН ЖЭЛЭЙ ТҮСЭБЭЙ ДҮҮРГЭЛТЭ ТУХАЙ БМАССР-эй ГАЗАРТАРЯАЛАНГАЙ МИНИСТЕРСТВЫН МЭДЭЭН

1946 оной майн 20

МТС-үүд	Дүүргэлтэнь (процентээр)	Нэгэ условно трактороор элдүүрилһэниинь (гектараар)
Сухын	61.2	143,9
Саянтын	52.7	118,1
Жиримскэ	48.8	80,0
Хэжэнгын	47.8	86,3
Курбын	45,9	95,2
Сэлэнгын	45,4	101.5
Ехэ-Куналейн	40,6	78.2
Кабанскын	40.1	75.5
Иволгын	39,9	85,5
Сэлэндумын	38,6	77,7
Суулгын	38.2	68,9
Хоринн	38,0	56.0
Бургалтайн	37,4	87,3
Итанцын	37,2	51.8
Тунхэнэй	37,1	83,8
Баргажанай	36.4	53.7
Чесанын	35,4	53,6
Торнин	35,4	52.0
Хонхолойн	35,3	63.9
Кыренскэ	35,1	78,0
Тимлюйскэ	33.2	56,9
Үшөөтэйн	33,1	61,9
Ново-Брянска	33,1	61,7
Үдын	33.0	59,1
Гашейн	30,9	61,4
Бичурын	30,8	64.5
Тарбагатайн	30,4	60.4
Закаменай	29,9	35.7
Сагаан-усанай	29,8	60,7
Эгэтын	29,1	44.3
Ехэ-Куналейн	28,8	58,8
Хамнигадайн	28,2	65,4
Бага-Куналейн	27,0	51,6
Окино-Ключевскэ	26,9	46,1
Кяхтын	21,8	42,1
Куйтунска	13,9	10,5
Хамта.	35,2	65,2

МТС-үүдэй дунда дэлгэрһэн социалистическэ мүрысөөндэ ямар машинно-тракторна станцинн түрүү зэргэдэ, ямарай хожомдожо ябаһан тухай майн 20-ой мэдээн элеэр харуулна. Хабарай тарилгые шиидхэхэ үеын ороһоншье һаа, республикын зарим МТС-үүд тракторна хүдэлмэринүүдэй түсэбые тон хангалтагүйгөөр дүүргэжэ байха юм.

Куйтунска МТС республика соо эгээл хожомдон, хамагай хойно шэрэгдэжэ ябана. Энэ МТС аяар майн 20 хүртэр тракторна хүдэлмэриин түсэбые оройлсо 13,9 процент дүүргэһэн байна. Хабарай тарилгада ябажа байһан энэ МТС-эй олонхи тракторнууд түрүүшын үдэрһөө хойшо миил байжа, өөдтэй юумэ хээгүй байһаар. Колхозуудай поли дээгүүр хүдэлмэрилхөөр эльгээгдэһэн трактор машинануудай хойноһоо техническэ харууһа хэхэ гүримые олонхи бригаданууд сахинагүй. Теэд, МТС-эй дирекци ба механигууд машинануудаа һайнаар абажа ябаха хэрэгтэнь тракторна бригада болон тракторнстнуудта бодото туһаламжа хүргэдэггүй байха юм.

Мүн Кяхтын, Окино-Ключевскэ, Бага-Куналейн ба бусад МТС-үүд мүрысөөндэ гээгдэнги һууринуудые эзэлжэ ябана.

Эдэ гээгдэнги МТС-үүд дутуунуудаа түргэн усадхажа, республика соо илажа ябаһан Сухын, Саянтын, Жиримскэ, Хэжэнгын МТС-үүдтэй зэргэшэхэ ёһотой. Хабарай тарилгые энэ гэһээр үнгэргэхэ хэрэгтэ МТС бүхэн бии хабаяа бараниень элсүүлжэ 1946 ондо үндэр ургаса хуряаха ябадал хангаха байна.

Тэрээнтэй хамта аймагуудай партийна, советскэ организацинууд машинно-тракторна станцинн хүдэлмэрилэгшэдэй дундахи социалистическэ мүрысөөе үдэр бүри хүтэлбэрилхэ уялгатай.

БМАССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй

УКАЗ

БМАССР-эй Министрнүүдэй Соведэй түрүүлэгшын орлогшын уялгаһаа нүхэр Г. Ц. Бельгаевые сүлөөлхэ тухай

БМАССР-эй Министрнүүдэй Соведэй түрүүлэгшын орлогшын уялгаһаа Бельгаев Гомбо Цыбиковичые сүлөөлхэ.

БМАССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй түрүүлэгшэ Г. ЦЫДЕНОВА.

БМАССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй секретарь В. МОНКЕТОВ.

Улан-Удэ город, Соведүүдэй Байшан.
1946 оной майн 24.

БМАССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй

УКАЗ

БМАССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын орлогшоор нүхэр М. П. Хангаловые томилхо тухай

Бурят-Монгол АССР-эй Министрнүүдэй Соведэй түрүүлэгшын орлогшоор нүхэр Хангалов Михаил Павловичые томилжо, тэрэниие БМАССР-эй Юстициин Министрын уялгаһаа сүлөөлхэ.

БМАССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй түрүүлэгшэ Г. ЦЫДЕНОВА.

БМАССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй секретарь В. МОНКЕТОВ.

Улан-Удэ город, Соведүүдэй Байшан.
1946 оной майн 24.

БМАССР-эй Верховно Соведэй Президиумэ

УКАЗ

Нүхэр Д. М. Мункоевые БМАССР-эй Юстициин Министрээр томилхо тухай

Бурят-Монгол АССР-эй Юстициин Министрээр нүхэр Мункоев Даши Мункоевичые томилхо.

БМАССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй түрүүлэгшэ Г. ЦЫДЕНОВА.

БМАССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй секретарь В. МОНКЕТОВ.

Улан Удэ город, Соведүүдэй Байшан.
1946 оной майн 24.

Советскэ Союз дотор

Алас Дурна зүгэй тосхонуудта баригдаха электростанцинууд

ХАБАРОВСК, майн 22. (ТАСС). Тус хизаарай олохон колхозууд, бүхы машинно-тракторна станцинууд шэнэ табанжэл соо электрофицировалэгдэхэ байна. Олон тоото уһа мүрэнүүдээр баялиг Алас Дурна зүг болбол уһанай энергиин тон ехэшэг запастай байна. Мүнөө жэлдэ Хабаровска хизаарта 16 хүдөөгэй электростанцинууд баригдажа байна. Амурска Областьдо «Красный маяк», «Партизан», «Переселенец», «Красный Орден» гэжэ ба бусад колхозууд барилгада шухала модон материалнуудые бэлэдхэбэ. Шэнэ жэлэлгын хүдэлмэри газар бүридэ дүүрэбэ. барилгын проектнууд ба сметэнүүд зохёогдожо байна.

Колхозуудай шеф болохо Хабаровск, Комсомольск, Райчиханск городуудай үйлэдбэриин предприятинууд электрооборудованиие бэлэдхэнэ. Станцинуудые бариха ба ашаглалгада оруулхын тулада мэргэжэлтэ хүдэлмэришэдэй комплексно бригаданууд колхозуудта эльгээгдэнэ.

Инженер Башкирцев гэгшын прибор

ЛЕНИНГРАД, майн 17. (ТАСС). С. М Кировэй нэрэмжэтэ Ленинградска текстильнэ институдай ассистент В. М. Башкирцев бүд нэхэхэ үйлэдбэридэ хэрэгтэй уяа зангилалгын шэнэ түхэлэй прибор зохеобо. Корд, лён, натуральна ба искусственнэ торго, мүн тэрэшэлэн хлопчатобумажна нэхэлгэ энэнэй урда тээ гараар хэгдэдэг байһан юм. Теэд мүнөө тэрэниие тус прибороор хэхэ аргатай болобо. Утанай таһархада тус прибор болбол ниитхын үзүүрые бүхөөр зангидадаг байна.

Башкирцевэй системын уяа зангилагша прибор энэнэй урда тээ байгшадһаа простойгоор хэгдэһэн ба зохид юм. Хуушан түхэлэй приборһоо 15 дахин хүнгэн.

Шэнэ системын уяа зангилха прибор хэдэн арбаад мянгаар бүтээгдээд байна. Тэдэнэр болбол продукциин шанарые һайжаруулна, ажалай бүтээсые дээшэлүүлнэ, нэхэлгын болбосоруулгые хүнгэрүүлнэ гэжэ практика харуулба.

Бүд нэхэлгын ажаүйлэдбэриин Министр нүхэр Седин прибор зохеогшые шагнаһан байна. Машина бүтээлгын ба прибор бүтээлгын заводуудай нэгэниинь уяа зангилагша шэнэ приборые олоор гаргаха ябадалые эмхидхэхэнь.

Булад шудхагшад—кировэйхидэй рекорд

ЛЕНИНГРАД, майн 18. (ТАСС). Макеевецүүлэй уряалаар дэлгэрһэн мүрысөөндэ Киевскэ заводой коллектив түрүүшын амжалтануудые туйлаба. Фасонно—булад шудхалгын цехын булад шудхагшад ба мастернууд сүүдхэ соо 46 тонно шудхаха түсэбтэй аад, үндэр шанартай электрическэ буладые 62 тонно шудхаба. Тус цехын байгаа бүхы үедэ энэ хадаа сүүдхын эгээл үндэр дээдэ шудхалга болоно.

Электропечнүүдэй хангалгые шадамараар эмхидхэһэн шудхалгын мастернууд Семченко, Саженков ба Афоничев гэгшэд илангаяа шалгаржа гараба. Даалгабариие 136 процент гүйсэдхэһэн мастер Семченкын халаан илажа гараба. Мастер Сажинковой халаан тэрээнһээ 0,2 процент гээгдэһэн байна.

—62 тонно буладаар хизаарлаха бэшэбди. Булад шудхалгын рекордые үдэр бүриин нормо болгохые туйлахабди гэжэ кировецүүд—булад шудхагшад хэлэнэ.

Город шадарай совхозуудта

Москва, Ленинград, Ростов-на-Дону, Краснодар ба бусад городуудта город шадарай совхозуудай парнигуудта ургуулагдаһан эртын овощьнууд худалдаа наймаанда гаргагдажа эхилбэ. РСФСР соо 170 тиимэ совхозууд бии. Тэ энээн болбол дииланхидэа ажаүйлэдбэриин центрнүүдые тойруулан байгуулагдаһан ба худалдаа наймаанай эмхизургаануудаар дамжуулан арад зонние хартаабха, овощь, һү, ба жэмэсүүдээр хангаха зорилготой байна. Город шадарай совхозууд мүнөө болоод байхада гансаханшье центральна районуудта бэшэ, мүн тэрэшэлэн Архангельска ба Мурманска шадар, Алас Дурна зүгтэ, Заполярьеда ба манай ороной бусад зононуудта бии болонхой.

Олон ажахынууд колосто таряанай тарилгые амжалтатайгаар дүүргэбэ. Ставропольско хизаарай город шадарай совхозууд ороохото таряанай ба тэжээлэй, культурануудай, наран сэсэг, хартаабха, нэгэ жэлэй ногоонуудай тарилгын түсэбые үлүүбшэлэн гүйсэдхэжэ, овощьнууд ба бахчевой культурануудай тарилгые дүүргэжэ байна. Мүн тэрэшэлэн Краснодарска ба Приморско хизаарнуудай город шадарай совхозууд тарилгые дүүргэхээр болоод байна. (ТАСС).

„Роман-газетэ" гэжэ журналай хэблэл дахин эхилбэ

Уранһайханай литературын гүрэнэй хэблэл «Роман-газетэ» гэжэ һара бүридэ гарадаг литературна — уранһайханай журналай хэблэлые дахин эхилбэ. «Залуу гварди» гэжэ Фадеевэй роман толилогдоһон түрүүшын 3 номернууд мүнөө хэблэлһээ гараад байна.

Дээдэ һургуулинуудта орогшодой справочник

ЛЕНИНГРАД, майн. 18. (ТАСС). Горькиин нэрэмжэтэ „Хэблэлэй гэрэй" типографи манай ороной дээдэ һургуулинуудта орогшодто хэрэгтэй справочник—номые хэблэжэ дүүргэбэ.

12 хэблэмэл хуудаһанай хэмжээтэй энэ ном болбол гурбан хүбиһаа бүридэнэ. Тэрээн соонь дээдэ һургуулинуудта абаха тухай дүримүүд ба абталгын экзаменуудай программа, ямар мэргэжэлтэниие бэлэдхэхэ байһаниинь заагаһан һургуулиин газарнуудай хуряангы характеристика бии юм. СССР-эй дээдэ һургуулинуудай дүүрэн список город городуудаарынь толилогдоһон байна.

Стандартна гэрнүүдые бариха комбинат

ПЕТРОЗАВОДСК, майн 22. (ТАСС). Петрозаводскда, Онежскэ нуурай эрье дээрэ, табанжэлэй түсэб тухай хуулиар хараалагдаһан стандартна гэр барилгын Карело-Финскэ ССР соо ехэшэг комбинат байгуулагдажа эхилбэ. Комбинат болбол жэлэй турша соо 200.000 квадратна метр ажаһуултын талмайе хэдэг байха. Тус комбинат 1947 ондо ашаглалгада орохо. Комбинадай территори дээрэ хүдэлмэришэдэй городок баригдажа байна.

Президент г-н Берут ба Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ г-н Э. Осубка-Моравский түрүүтэй Польско правительственна делегаци Москвада ерэбэ

Майн 23-да Польско республикын Народов Краевой Радын Президент г-н Б. Берут, Польско Республикын Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ г-н Э. Осубка-Моравский, Польско Республикын маршал М. Роля Жимерский, мүн тэрэшэлэн бусад тусхай нюурнууд Москвада ерэбэ.

Тэдэнэртэй хамта Польшодохи СССР-эй элшэн сайд В. З. Лебедев ерэбэ.

СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын Орлогшо В. М. [illegible], армиин генерал Н. М. [illegible], СССР-эй Гадаадын Хэрэгүүдэй Министрын орлогшо А. Я. Вышинский, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь А. Ф. Горкин, СССР-эй Гадаадын Худалдаа наймаанай Министрын Орлогшо А. Д. Крутиков, Моссоведэй Түрүүлэгшын Орлогшо М. А. Яснов, СССР-эй Гадаадын Хэрэгүүдэй Министерствын харюусалгата сотруднигууд ба бусад центральна аэродром дээрэ ерэгшэдые угтаба.

Уулзалга дээрэ хүндэлэлэй харуул жагсаагдаһан ба Польско Республикын болон СССР-эй гүрэнэй гимнүүд ёһологдоһон байна.

Аэродром польско ба советскэ тугуудаар шэмэгдэһэн байба.

Хэблэлэй шэнжэлэл

ШУХАЛА АСУУДАЛААР ОРОЙДОО ХОЁР КОРРЕСПОНДЕНЦИ БЭШЭҺЭН ГАЗЕТЭ

„Красная Иволга"—ВКП(б)-гэй Иволгын айкомой ба ажалшадай депутадуудай аймагай Соведэй орган

«Манай оронной хүдэлмэришэд, таряашад ба интеллигенци болбол табанжэлэй түсэб ажа амидаралайманай ашаг туһада таараддаха дайшалхы программа мүн гэжэ хүлеэн угтаһан байха юм»,—гэжэ ССР Союзай Зэбсэгтэ Хүсэнүүдэй Министр Советскэ Союзай Генералиссимус нүхэр И. В. Сталин өөрынгөө Майн Нэгэнэй приказ соо заана. Үнэндөөшье иимэ байна. Мүнөө бүхы советскэ арад дүрбэдэхи Сталинска табанжэлэй түсэбөөр табигдаһан агуухэ зорилгонуудые гансахан дүүргэхын түлөө бэшэ, харин холо үлүүлэн дүүргэхын түлөө эршэмтэй шанга тэмсэл эхилбэ.

Бүхы советскэ арадтаяа хамта манай республикын, тэрэ тоодо Иволгын аймагай эрэгтэй эмэгтэй ажалшад табанжэлэй түсэбые большевистскээр дүүргэхэ зорилготойгоор хамсыгаа шуужа оробо. Гансахан республика соогоо бэшэ, бүхы Советскэ Союз дотор түрүү машинно-тракторна станцинуудай нэгэндэ тоологдодог Саянтын МТС-эй суута бригадир Бимба Дымбрыловэй комсомольско-залуушуулай тракторна бригадынхид 760 гектар газар хахалха түсэбтэй байһанаа, майн 18-ай мэдээгээр 891 гектар газар элдүүрилжэ, хабарай тарилга хэхэ жэлэйнгээ түсэб холо үлүүлэн дүүргэбэ. Мүн 523 килограмм үнэтэ горючи арбилаа. Тус МТС-эй харьяата бүхы колхозууд эртын тарилга хэхэ түсэбөө барандаа дүүргэбэ.

Малай үбэлжэлгэ эрхим һайнаар үнгэргэжэ, социалистическэ малажал үсхэбэрилхэ гурэнэй түсэб дүүргэһэн ба үлүүлэн дүүргэһэн колхозууд аймаг соонь олон. Ленинэй (Гильбэрэ) нэрэмжэтэ хүдөө ажалай артелиин һаалишад һүһааха, тэрэниие гүрэндөө тушааха түсэбөө болзорһоонь урид үлүүлэн дүүргээ. Дүрбэдэхи табанжэлэй түрүүшын хабарта үндэр баян ургаса туйлаха зорилготойгоор хабарай тарилга хаһа саг соонь, агротехническэ богонихон болзорто үнгэргэхэһөө гадна, адуу малайнгаа тоо толгой олошоруулхын түлөө социалистическэ мүрысөө өөһэд хоорондоо эхилжэ, ажалай үндэр бүтээсэнүүдые туйладаг колхозно таряашад һүүлэй үедэ олошорно.

Арадай ажахын бүхы һалбаринууд дээрэ үйлэдбэриингөө программа дүүргэжэ ба үлүүлэн дүүргэжэ байһан тухай жэшээтэ баримтануудые, социалистическэ мүрысөөндэ түрүүлэгшэдэй баян дүй дүршэл тухай; түрүүшүүлэй дүршэлые бүгэдэниитын шадабари болгохо тушаа манай хэблэл газетэнүүд партийна организацинуудта ехэхэн туһаламжа үзүүлхэ үүргэтэй байһаниинь элитэ. Түрүүшүүлэй амжалтануудые харуулхатаяа хамта, гээгдэнги предприяти болон колхозуудай обор нобшо хүдэлмэри зааханшье айнгүйгөөр шүүмжэлхэ хэрэгтэй.

Дүрбэдэхи табанжэлэй түсэб соо хараалагдаһан программа дүүргэхын түлөө пропаганда хэхэ ябадал мүнөө хэблэл газетэнүүдэй эгээн шухала зорилго болоо.

Теэд, «Красная Иволга» газетэ (редакторынь нүхэр Ф. П. Фомин) энэ хүндэтэй ба харюусалгатай үүргэеэ тон хангалтагүйгөөр дүүргэнэ. Тус газетын марта ба апрель һаранuудай хуудаһануудые ираад үзэе. Табанжэлэй түсэбые арадниитэдэ гүнзэгыгөөр ойлгуулха тушаа оройдоо хоёр корреспонденци бэшэгдэһэн байшоо.

ССР Союзай Верховно Соведэй сессиин 1946—1950 онуудта СССР-эй арадай ажахые һэргээн бодхоохо ба хүгжөөхэ табан жэлэй түсэб тухай Хуулиие баталһанай эсэстэ аяар нэгэ һара холо үнгэрһэн хойно „Красная Иволга" газетэ „Табанжэлэй түсэб тухай хуули шудалалга—пропагандистска хүдэлмэриин гол хубинь мүн" гэһэн түрүү бэшэг арайхан гэжэ толилбо (1946 оной апрелиин 28. № 16 (338). Энэ түрүү бэшэг соогоо тус газетэ хадаа хаана ямар партийна организацида энэ асуудалаар пропагандистска хүдэлмэри һайн ябаһан гү, али хангалтагүй ябаһан тухай ямаршье жэшээ баримтануудые харуулаагүй. Гэхэ зуура, Иволгын аймагай партийна организацинуудаар табанжэлэй түсэб тушаа пропагандын хүдэлмэри тон һула.

Зарим партийна организацинуудай агитаторнууд болон пропагандистнууд агитационно-ойлгууламжын хүдэлмэри үргэн далайсатайгаар ябуулхаһаа байтагай, олонхи агитаторнуудынь өөһэдөө энэ шухала асуудалые мэдэхэгүй байха юм.

Тэрээнһээ гадна, „Шэнэ табанжэлэй түсэб дүүргэлгэдэ бүхы хүсэ шадалаа эмхидхэхэ" гэһэн корреспонденци толилбо. Энэ материал хадаа аймагай партийна активай суглаанай тоосоон байшоо. „Красная Иволга" газетэ болбол „1946—1950 онуудта СССР-эй арадай ажахые һэргээн бодхоохо ба хүгжөөхэ табанжэлэй түсэбэй баталагдаһантай дашарамдуулан партийна организацинуудай пропагандистска хүдэлмэри тухай" ВКП(б)-гэй Центральна ба Бурят-Монголой областной Комитедүүдэй тогтоолнуудые партийна эхин организацинуудай хэр зэргээр дүүргэжэ байһаниие оройдоошье харуулаагүй байха юм.

Тэрэшэлэн хэн агитатор, хэн пропагандист, хэн лектор колхознигуудай хамтын суглаа үнгэргэжэ, тэрээн дээрээ табанжэлэй агуухэ түсэбтэй ажалшан арадые танилсуулжа байһан тухай корреспонденци байхагүй.

Большевистскэ хэблэл хадаа Ленин-Сталинай партиин хүсэтэ зэбсэг, дайшалхы пропагандистнь, агитаторынь ба арад ниитые эмхидхэгшэнь хододоо байгаа. Ушар иимэһээ ВКП(б)-гэй Иволгын айкомой бюро болбол өөрынгөө органдо үдэр бүри бодото туһаламжа үзүүлжэ, энэ хүсэтэ зэбсэгые бүрин ашагтайгаар хэрэглэхэ бэзэ гэжэ найдагдана.

Донбассай томо томо шахтануудай «Сталиноуголь» Комбинадай «Куйбышев уголиин» «Никополь-Мариупольска» трест һэргээн бодхоогдоһон ба шулуу нүүрһэ гаргажа эхилээ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: һэргээн бодхоогдоһон шахта харуулагдана.

С. Гендельманай фото: (ТАСС-эй фотохронико).

БУЛТАДАА МҮРЫСЭЖЭ, БҮТЭЭСЭЕЭ ДЭЭШЭЛҮҮЛХЭБДИ

Паровозо-бүтээлгын цехын парторганизациин секретарь Д. Михайловтай хөөрэлдөөн

Манай цехын коллектив болбол 1946 онһоо эхилэн тон харюусалгата даалгабариие бэелүүлхэ хэрэгтэ өөрынгөө коллективэй бүхы хүсэ ба шадабари дүршэлые гаргаа.

Мүнөө шэнэ Сталинска табанжэлэй түрүүшүүлэй республиканска Хүндэлэлэй Доска бии болгохо тухай БМАССР-эй Совмин ба ВКП(б)-гэй обкомой тогтоожо гараһанһаа хойшо ажалай даалгабариие үлүүлэн дүүргэдэг стахановецуудай тоо үдэрһөө үдэртэ ургажа байна. Хэрбээ манай цех апрель һара соо 303 стахановецуудтай байһан һаа, мүнөө үдэр цехын бүхы хүдэлмэришэдэй 92 процентнь стахановецууд болонхой.

Паровозо-бүтээлгын гол хүдэлмэриие бэелүүлжэ байгаа манай коллектив болбол апрель һарада туйлаһан амжалтаяа май һарада бэхижүүлхын түлөө улам эршэмтэйгээр тэмсэжэ ороһон юм. Энээниие иимэ баримтанууд тодорхойлно. Апрель һара соо манай цехтэ майн 1-эй ба Илалтын үдэрэй хүндэлэлдэ стахановска вахтада 123 хүн жагсаһан байгаа һаа, мүнөө шэнэ сталинска табанжэлэй түсэбые үлүүлэн дүүргэхын түлөө стахановска вахтада 150 гаран хүн жагсаһан байна. Тэдэнэр болбол үдэрһөө үдэртэ ажалай даалгабариие 300-һаа доошо бэшэ дүүргэдэг ба зарим стахановецууд халаанайгаа даалгабариие 1000 процент хүртэр дүүргэдэг байна.

Шэнэ сталинска табанжэлэй түсэбые үлүүлэн дүүргэхын түлөө дэлгэрһэн социалистическэ мүрысөөндэ комсомольско залуушуулай бригаданууд ба мүн Эсэгэ ороноо хамгаалгын дайнда хабаадаһан фронтовигууд ажалай жэшээтэ һайн амжалтануудые туйлана. Мүнөө манай цех дотор 50 гаран фронтовигууд хүдэлмэрилнэ. Тэдэнэр бүгэдөөрэн правительствын дээдэ шагналда хүртэһэн нүхэдүүд юм. Жэшээлхэдэ хоёр орденто ба медальта токарь Александр Семенович Луковчиков, Александр Христофорович Горячкин ба бусад өөһэдөө ажалай даалгабариие ходоод хэдэн зуун процентээр үлүүлэн дүүргэнэ ба мүн бүхы хүдэлмэришэдэй дунда ажалай даалгабариие дээшэлүүлхэ хэрэгтэ саг үргэлжэ туһалдаг байна.

Комсомольско залуушуулай бригадын дунда Савелий Молодых гэгшын бригада ажалай бүтээсые нилээд ехээр дээшэлүүлһэн байна. Эрхим стахановецууд Е. Чеховцев, П. Селиванов, Анастасия Живаго гэгшэд ажалай даалгабариие үдэрһөө үдэртэ 400—500 процент дүүргэнэ.

Манай паровозо-бүтээлгын цехын коллектив болбол шэнэ сталинска табанжэлэй түрүүшүүлэй республиканска Хүндэлэлэй Доскада өөһэдынгөө үйлэдбэриин амжалтые тэмдэглүүлхын түлөө саашадаа улам һайнаар хүдэлмэрилхэ гэһэн уялга абаа. Тиин үгэеэ хэрэг дээрэнь бэелүүлхэ, бүхы цехын коллективые стахановецуудай коллектив болгохын түлөө улам эршэтэйгээр тэмсэжэ байна.

Ажалай эмхидхэл, бүридхэл һайжаруулаад, өөһэд хоорондын мүрысөөе дэлгэрүүлээд, хүдэлмэриин үдэрые нягтаруулан, агитационно-ойлгууламжын хүдэлмэриие бүхы хэмжээгээрэнь дэлгэрүүлээд байхадаа манай цехын коллектив болбол энэ Хүндэлэлэй Доскада орохо кандидат болохонь лаб тад.

Агитаторнуудай блокнот хэблэгдэхэнь

ВКП(б)-гэй Бурят-Монголой обкомой агитаци ба пропагандын таһаг һаяар «Агитаторай блокнодой» 9—10-дахи номерые 3500 тиражтайгаар хэблэн гаргахань.

Энэ блокнот соо СССР-эй Зэбсэгтэ Хүсэнүүдэй Министр нүхэр Сталинай майн 1-эй № 7 приказ, мүн нүхэр Сталинай Илалтын үдэртэ зорюулһан майн 9-эй приказ хэблэгдэһэн байна. Тэрэшэлэн нүхэр Жуковай, ВКП(б)-гэй Бурят-Монголой обкомой агитаци ба пропагандын таһагые даагшын орлогшо нүхэр Петуховой ба бусадуудай статьянууд бии.

Специалистын зүбшэл

ТАРШААТАЙ ТЭМСЭХЭ ЯБАДАЛДА ОНСО АНХАРАЛАА ХАНДУУЛХА

Хүдөө ажахын культурануудые хорологшодтой тэмсэхэ ябадал болбол үндэр ургаса абаха хэрэгтэ тон шухала зүйл болоно. Газартаряалангай эгээл муухай хоротоной нэгэн гэбэл таршаанууд мүн. Тэдэнэр сабшалан ба үбһэ ногоонуудта хоро хүргэхэһөө гадна, үнэ ехэтэ орооһото культурануудай ургасые хорлодог ба заримдаа огтолон һалгажархидаг байха юм. Үнгэрһэн 1945 ондо Бичурын, Иволгын, Мухар-Шэбэрэй, Тарбагатайн, Заиграйн, Зэдын ба Ториин аймагуудай газар дээрэ таршаанууд тон олоороо бии болоһон байгаа. Таршаатай тэмсэхэ ябадал, илангаяа Бичурын ба Иволгын аймагуудта тон муугаар эмхидхэгдэһэн байна. Ушарынь хадаа тус аймагуудта таршаануудай олон болоно, тарянай газар дээрэ орожо, таряа һалгажа эхилхэ үедэнь, тайлбарилан хэлэбэл, июниин хадахай хойно таршаатай тэмсэхэ ябадал тон оройтожо эхилһэн байна. Тиигэбэшье, энэ хүдэлмэриие үргэн ниитээр эмхидхэжэ шадаагүй, харин тэндэхи колхозуудта 2 — 5 хүн поли дээрэ гаража, таршаатай тэмсэхэ ябадал үнгэргэдэг байгаа. Теэд, таршаануудай тараһан газар 100 ба дээшэ гектар байһан юм. Бичурын АЗО-гэй ахалагша агроном нүхэр Шевченко ба Иволгын АЗО-гэй ахалагша агроном нүхэр Братущенко гэгшэд таршаатай тэмсэхэ ябадалһаа өөһэдыгөө зайлуулһан байхаһаань гадна, тус аймагуудай ударидагшад болбол энэ асуудалда анхаралаа огто хандуулаагүй байгаа. Энээн дээрэһээ Бичурын аймагта 1945 ондо 900 гектар таряан һалгагдаһан ба гэмтэлгэдэ ороһон, Иволгын аймагта 300 га сабшалан ба таряан гэмтэлдэ ороһон байна. Мүн баһа таршаатай тэмсэхэ хүдэлмэри оройтожо ябуулагдаһан дээрэһээ тэдэ таршаанууд өөрынгөө түрпэнүүдые гаргажа үдэһэн байха юм. Тиимэдэ мүнөө жэл тус аймагуудта таршаанууд олоороо бии болохонь дамжаггүй болоно. Тиигэбэшье, тус аймагуудта таршаатай тэмсэхэ хэрэг мүнөөшье жэл мууса табигдаһан байха юм. Энээн тухай газартаряалангай Министерствын зүгһөө саг доронь заабари үгтэһэн байбашье, майн 20-ой мэдээнэй ёһоор, гансахан лэ Сэлэнгын аймагай „Улаан Октябрь" ба Кировэй нэрэмжэтэ колхозуудта таршаатай тэмсэхэ ябадал эхилһэн байна. Бичурын аймагта таршаатай тэмсэхэ талаар ямаршье бэлэдхэлэй хүдэлмэри огто хэгдээгүй байһаар. Мүнөө тэрэ аймагай 5 — колхозуудта таршаануудай бии боло[…] байхадань Бичурын АЗО-е даагша нүхэр Юмсунов ба ахалагша агроном нүхэр Шевченко болбол тэрэ дары хэмжээ абаха ба тэмсэлэй хүдэлмэри эмхидхэхын орондо, БМАССР-эй Минзем[…]һээ туһаламжа эрижэ байба. Аймаг дотороо 11 агрономтой ба склалаар дүүрэн химикадтай аад, эдэ хүнүүд мэдэн һандан минии гүйлдэжэ байһан гайхалтай. Мүн баһа Иволгын аймагай ахалагша агроном Братущенко болбол таршаатай тэмсэхэ асуудалда анхаралаа огто хандуулаагүй, энэ хэрэг аймаг дотороо ямар байһаниинь мүнөө хүртэр мэдэнэгүй. Эдэ хоёр аймагууд нёдондо жэлэйнгээ алдуута ябадалһаа һургаал абаагүй, харин мүнөө жэлдэ тэрэ алдуурэлнуудаа үргэлжэлжэ байһаниинь элитэ. Хүдөө ажахын культурануудай хоротонтой, илангаяа таршаатай тэмсэхэ ябадал болбол тон ехэ дары сагай хэрэг мүн гэжэ газартаряалангай органуудай ударидагшад ба мүн баһа АЗО ба МТС-үүдэй агрономууд һайтар мэдэжэ абаха ёһотой.

Таршаануудта хаяха наг шэбхэ болбол гутаһан бэшэ, харин шэб шэнэ байха зэргэтэй. Хоронуудаа тон норм соонь гаргашалха хэрэгтэй байна. Таршаатай тэмсэхэдээ химическэ аргануудһаа гадуур, али бүхы механическа аргануудые абаха шухала. Жэшээлхэдэ, канав малтажа таршаануудые оруулха, һолоомоор галдаха гэхэ мэтэ байна. Мүн баһа тахяануудые олоор поли дээрэ гаргажа, таршаануудые үгы хэхэ ябадал үргэнөөр эрхилхэ хэрэгтэй. Зүгөөр, тахяануудые табиха гэһэн газар дээрэ хоро хаяжа огто болохогүй. Түрүүшын ээлжээндэ тарянай газрай хажууда байгаа за[…]лугуудые, мужануудые, бэлшээринуудые таршааһаа сүлөөлхэ шухала байна. Таршаанууд болбол тарянда орооггүй байха үедөө булта үгы хэгдэхэ ёһотой.

И. КОТОВ,
БМАССР-эй Газартаряалангай Министерствын ургамалнуудые хамгаалха агроном.

ВКП(б)-гэй Городской райкомой X пленум болобо

Һаяхан, ВКП(б)-гэй Городской райкомой ээлжээтэ X пленум болобо. Пленум удаахи асуудалнуудые зүбшэн хэлсэбэ гэбэл 1. Эмхидхэлэй асуудал. 2. БМАССР-эй худалдаа-наймаанай Министерствын дэргэдэхи партийна эхин организациин доторой партийна хүдэлмэри тухай.

Пленум болбол ВКП(б)-гэй райкомой хоердохи секретаряар ба бюрогой членээр нүхэр Масловые һунгаба.

БМАССР-эй худалдаа наймаанай Министерствын дэргэдэхи партийна эхин организациин секретарь нүхэр Колмаков гэгшэ партийна организацинингаа партийна доторой хүдэлмэри хайшан гэжэ ябуулдаг тухай дүй дүршэлөө үргэнөөр хэлэбэ.

Энэ асуудал тушаа БМАССР-эй дотоодын хэрэгүүдэй Министерствын дэргэдэхи партийна эхин организациин секретарь нүхэр Тимохин, республикын Прокуратурын дэргэдэхи партийна эхин организациин секретарь нүхэр Верисов, Пединститутдай партийна эхин организациин секретарь нүхэр Борисова, СССР-эй Бэлэдхэлэй Министерствын Бурят-Монголдохи түлөөлэгшын ба «Заготзерно»-гой дэргэдэхи партийна эхин организациин секретарь нүхэр Хардаев, БМАССР-эй нютагай ажаүйлэдбэриин Министерствын дэргэдэхи партийна эхин организациин секретарь нүхэр Адриков, Гурэнэй […] нэрэмжэтэ заводой партийна эхин организациин секретарь нүхэр Сластин болон бусад үгэ хэлэбэ.

Пленум болбол зүбшэн хэлсэһэн асуудалаараа партийна доторой хүдэлмэри бүхы Городской районой партийна эхин организацинуудаар һайжаруулха тухай дэлгэрэнгы хэмжээ-ябуулгануудые раалһан шиидхэбэри баталан абаа.

Пленум дээрэ ВКП(б)-гэй обкомой эмхидхэлэй-инструкторска таһагые [даагша] нүхэр А. У. Модогоев ба ВКП(б)-гэй Улан-Үдын горкомой секретарь нүхэр Л. П. Цыремпилов гэгшэд байлсаба.

Сэлэнгын хүтэлбэрилхы кадрнуудай политическэ һуралсал тухай

Коммунистическэ большевигүүдэй партии ба тэрэнэй Центральна Комитет болбол өөрынгөө бүхы истори соо партийна, советскэ, комсомольско хүтэлбэрилхы кадрнуудай идейно-политическэ хэмжээгээ дээшэлүүлхэ ябадал тушаа саг үргэлжэ гол анхаралаа табидаг байна. «ВКП(б)-гэй историин хуряангы курсын гараһантай дашарамдуулан партийна пропаганда табиха тухай» ба «Татарска партийна организацида ниитэ-политическэ болон идеологическа хүдэлмэриин байдал ба тэрэниие һайжаруулха хэмжээнүүд тухай» гаргаһан өөрынгөө тогтоолнууд соо ВКП(б)-гэй Центральна Комитет хүтэлбэрилхы кадрнуудые идейно-политическэ талаар хүмүүжүүлхэ тушаа тон тодорхой заабаринуудые үгэһэн байгаа.

Эдэ заабаринуудһаа үндэһэлжэ, манай аймагай партийна организаци болбол коммунистнуудай политическо-теоретическэ хэмжээе дээшэлүүлхэ тушаа ехэхэн эмхидхэлэй хүдэлмэри үдэрһөө үдэр бүри хэһэн байна. Партийна, советскэ, комсомольско болон бусад хүтэлбэрилхы хүдэлмэрилэгшэдэй өөһэдынгөө идейно-теоретическэ бэлэдхэлые дээшэлүүлхэ хэрэгтэнь партиин айкомой дэргэдэ үшөө 1944 ондо бии болгогдоһон үдэшын партийна һургуули шухала үүргэ дүүргэһэниие тэмдэглэхэ шухала. Үнгэрэгшэ хоёр жэлэй туршада энэ һургуулида 33 хүтэлбэрилхы хүдэлмэрилэгшэд һураба. Эндэ ехэнхидээ партиин айкомой инструкторнууд болон пропагандистнууд, аймагай Соведэй исполкомой таһагуудые даагшад болон бусад ажахын эмхи зургаануудай хүтэлбэрилэгшэд һуралсаһан байгаа.

Тус һургуулида һурагшад ВКП(б)-гэй историин хуряангы курсые бүлэг бүлэгөөрынь шудалхаһаа гадна, «Советскэ Союзай Эсэгэ ороноо хамгаалгын агуухэ дайн тухай» нүхэр И. В. Сталинай ном, мүн политическэ карта шудалһан байна. Партийна ба советскэ байгуулалта тухай теоретическэ лекцинүүдые шагнаһан байнад. Үдэшын партийна һургуулиие дүүргэһэн хүнүүд мүнөө өөһэдөө политическэ темэтэй ном дэбтэр шудалха аргатай болобо. Мүн политическэ ба уранһайханай литературануудые уншанад. Эдэнэр ном уншаха хүсэлэнтэй боложо, парткабинедтэ эдибхитэйгээр ябадаг болохо зуураа, партийно-политическэ хүдэлмэри ажалшан арадай дунда үргэнөөр хэлсэнэ. Жэшээлхэдэ, аймисполкомой түрүүлэгшын орлогшо Б. С. Пимаев, ВЛКСМ-эй айкомой секретарь В. Г. Гумпылов, аймсоведэй харгы замай таһагые даагша нүхэр Бардышев, аймгазетын редактор нүхэр Г. Сабжаев, амбулаториие даагша нүхэр К. Б. Борисовская болон бусад үдэшын партийна һургуулиие амжалтатайгаар дүүргээд, политическо-теоретическэ темэтэй лекци болон элидхэлнүүдые ажалшан арадай дунда эдибхитэйгээр хэдэг болонхой.

Аймгазетын редактор нүхэр Сабжаев болбол үнгэрэгшэ гурбан һарын туршада аймагайнгаа 5 колхозуудаар «СССР-эй арадуудай хани барисаан—Советскэ Союзай агуухэ хүсэнэй орьёл мүн», «Эсэгэ ороноо хамгаалгын дайнда советскэ арадай агуухэ илалта» гэһэн асуудалнуудаар элидхэл хэбэ. Мүнөө нүхэр Сабжаев болбол «СССР-тэ социалистическэ общество байгуулха замые дүүргэхэ ба социализмһаа коммунизмда орохо» гэһэн темэтэй лекци уншахаар бэлэдхэл хэжэ байна.

Мүнөө манай аймагай партийна организацида ВКП(б)-гэй историин хуряангы курсые ба марксизм-ленинизмын зохеолнуудые 100 гаран хүн өөһэдөө шудалжа байнад. Эдэнэртэ туһаламжа үзүүлжэ байха зорилготойгоор партиин айкомой дэргэдэ саг үргэлжэ хүдэлмэрилдэг 8 семинар эмхидхэгдээ. Энэ семинараар дамжуулжа, эдэ нүхэдүүдтэй теоретическэ хөөрэлдөөнүүдые үнгэргэхэ зурраа, политическэ ба теоретическэ темэтэй лекцинүүдые уншадаг байнамди.

Аймагай эмхи зургаануудай хүтэлбэрилхы хүдэлмэрилэгшэдтэй «Алхам урагшаа ба хоёр алхам гэдэргээ» гэһэн В. И. Ленинэй номоор теоретическэ хөөрэлдөөн һаяхан үнгэргэгдэбэ. Тиин, энэ хөөрэлдөөн хадаа манай эндэхи хүтэлбэрилхы хүдэлмэрилэгшэдэй теоретическэ асуудалнуудые муу бэшээр мэдэхэ байһаниие харуулба. Партиин айкомой хүдэлмэрилэгшэд нүхэд Гылыков ба Раднаев, врач нүхэр Борисовская болон бусад теоретическэ асуудалнуудые һайнаар мэдэхэ болобо. Аймагай центрэй партийна эдибхитэд В. И. Ленинэй номһоо гадна, «Диалектическэ ба историческа материализм тухай» нүхэр И. В. Сталинай ном гүнзэгыгөөр шудалжа байна. Һаяын үдэртэ теоретическэ хөөрэлдөөн эдэнэртэй үнгэргэгдэхэ юм. Партийна кабинедые даагша, залуу партийна хүдэлмэрилэгшэ нүхэр Цыбикжапов гэгшэ энэ темээр семинар үнгэргэнэ.

Өөһэдынгөө идейно-политическэ хэмжээе ургадхажа, марксизм-ленинизм гүнзэгыгөөр шудалдаг хүдэлмэрилэгшэд болбол практическа ажал хүдэлмэри дээрээ алдуу эндүү гаргадаггүй байна. Жэшээнь, түмэрзамай инженер-майор нүхэр Красильников болбол саг үргэлжэ политическо-теоретическэ темэтэй элидхэл гү, али лекци коммунистнуудайнгаа ба түмэрзамайхидайнгаа дунда хэжэ, тэдэнэрые политическээр хүмүүжүүлхэһээ гадна, ВКП(б)-гэй историие бэеэрээ шудална. Мүн залуу коммунистнуудтай консультаци үнгэргэдэг болоо. Һүүлэй дүрбэн һара соо 4 дахин партиин истори тухай лекци уншаба. Нүхэр Красильников болбол марксизм-ленинизм шудалха ябадалаа ажахын зорилгонуудые шиидхэхэ хэрэгтэй зүбөөр зохилдуулан табина. Эдээл иимэһээ Галуута нуурай түмэрзамайхид ВСЖД-гэй Управлениин ба Дорпрофсоюзай дамжуулгын Улаан туг гартаа бүхөөр барина.

Мүн зарим колхозуудай түрүүлэгшэнэр гэхэдэ нүхэд Санжанов, Дандаров болон бусад өөһэдынгөө политическэ хэмжээе эдибхитэйгээр дээшэлүүлнэ. Нүхэр Санжанов болбол партийна эхин организацинингаа дэргэдэ эмхидхэгдэһэн политһургуули амжалтатайгаар дүүргэһэнэйнгээ һүүлээр, мүнөө ВКП(б)-гэй историин хуряангы курсые шудалжа байха юм. Нүхэр Санжановай хүтэлбэрилдэг «Социализм» колхоз аймаг соогоо түрүүлжэ ябана. Нүхэр Г. Дандаров мүнөө аймагай малажалай таһагые даагшаар дэбжүүлэгдээд, ажалшан арадай дунда политическэ ба уласхоорондын темэтэй элидхэл хэжэ тэдэнэрые политическээр хүмүүжүүлнэ. Мүнөө нүхэр Дандаров «1946—1950 онуудта хүдөө ажахые хүгжөөхэ түсэб тухай» лекци бэлэдхэжэ байна.

Гэбэшье, зарим хүтэлбэрилхы хүдэлмэрилэгшэд өөһэдынгөө идейно-политическэ хэмжээе дээшэлүүлхэ тушаа ямаршье хүдэлмэри хэдэггүй байна. Жэшээнь, «Авангард» колхозой түрүүлэгшэ байһан нүхэр Соколов гэгшэ политическэ асуудал мэдэхэгүй байхаһаа гадна, хэблэл газетэнүүдые уншадаггүй байгаа. Энэ нүхэр хадаа колхозоо гээгдэнги байдалда оруулһан дээрэһээн хүдэлмэриһээн сүлөөлэгдөө.

ВКП(б)-гэй айком хадаа багшанарай идейно-политическэ хэмжээгээ дээшэлүүлхэ хэрэгтэнь нилээдгүй ехэхэн туһаламжа үзүүлнэ. Манай хүдөөгэй интеллигенциин олонхинь партиин историие өөһэдөө шудалжа, һуралсалай ба хүмүүжүүлгын хүдэлмэриие зүбөөр ябуулна. Тиимэһээ зарим багшанар арад зоной дунда политическэ темэтэй элидхэл хэдэг болсо. Жэшээлхэдэ, нүхэд Иринчеев, Бадлаева, Ешидоржиева, Захаров болон бусад дүрбэдэхи Сталинска табанжэлэй түсэб тухай ба уласхоорондын байдал тухай саг үргэлжэ лекци болон элидхэлнүүдые колхозникуудай дунда үнгэргэдэг болоо.

1946—1950 онуудта СССР-эй арадай ажахые һэргээн бодхоохо ба хүгжөөхэ табанжэлэй түсэб тухай Хуулиие ажалшан арадта ойлгуулха ябадал партийна организацинуудай гол шухала зорилго гэжэ тоолоод, партиин айком болбол энээн тухай пропаганда хэхэ хэмжээ-ябуулгануудые баталба. Түбхын түрүүндэ, аймагай эмхи зургаануудай, МТС-үүд, колхозууд болон ажаүйлэдбэриин предприятинуудай хүтэлбэрилхэ хүдэлмэрилэгшэдтэ энэ түсэбые ойлгуулха, тэрээнтэй хамта бүхы ажалшадта энэ түсэб гүнзэгыгөөр ойлгуулха хэмжээ-ябуулганууд баталагдаба.

Табанжэлэй түсэб тухай асуудалнуудаар партиин айкомой хүдэлмэрилэгшэд нүхэд Еранский, Цыбикжапов, Самондуев, Раднаев, Улымжиева, партийна эхин организацинуудай секретарьнууд нүхэд Доброгорский, Дараев, Цыдыпов, Онетов болон бусад колхозникуудай үмэнэ хэдэ-хэдэн элидхэл ба лекцинүүдые хэһэн байха юм.

Аймагай партийна организацида хүтэлбэрилхы кадрнуудай политическэ һуралсалые табиха хэрэгтэ ехэхэн дутуу дунда зүйлнүүд бии. Түбхын түрүүндэ, партиин айком болбол коммунистнуудай һуралсалаа хэр зэргээр ябуулжа байһаниие хяналха шалгаха хүдэлмэри һайнаар табижа шадаагүй байна. Мүн партиин айкомой хүтэлбэрилхы хүдэлмэрилэгшэд болон партийна эхин организацинуудай олонхи секретарьнууд болбол зарим коммунистнуудай өөһэдынгөө политическэ бэлэдхэлые дээшэлүүлхэ хэрэгтэнь үдэр бүри туһаламжа үзүүлдэггүй заншалтай.

Тэрээнһээ гадна, ВКП(б)-гэй историин хуряангы курсые өөһэдөө шудалжа байһан коммунистнуудтай удаа дары теоретическэ хөөрэлдөөнүүдые үнгэргэхэ, тэдэнэртэ саг үргэлжэ туһаламжа үзүүлхэ ябадал хангалтагүй байха юм. Зарим колхозуудай түрүүлэгшэнэр, партийна эхин организацинуудай секретарьнууд болон ажахын эмхи зургаануудые хүтэлбэрилэгшэд хадаа гансахан лэ ажахын асуудал тушаа һанаагаа табяад, политическэ һуралсал хэхэ сүлөө заб олдоногүй гэхэ мэтын тон болошогүй ябадал гаргана. Эдэ коммунистнууд хадаа политическэ хэмжээгээ дээшэлүүлхэ хэрэг коммунист бүхэнэй түрүүшын уялга гэжэ ойлгохо үүргэтэй. Иигэжэшье ВКП(б)-гэй устав билэнэрһээ эрилтэ хэнэ.

Партийна органууд болбол өөрынгөө партийна кабинедэй хүдэлмэридэ саг үргэлжэ туһаламжа үзүүлжэ, политическэ һуралсалые коммунистнуудай дунда һайжаруулха үүргэтэй.

Шэнэ табанжэлэй түсэб дүүргэхэ ба үлүүлэн дүүргэхэ ябадал манай хүтэлбэрилхы кадрнуудһаа марксистско-ленинскэ теориин асуудалнуудые гүнзэгыгөөр мэдэхые эрины. Тиимэһээ партийна организацинууд болбол хүтэлбэрилхы кадрнуудай марксизм ленинизмтай танилсаха хэрэгтэ саг үргэлжэ бодото хүтэлбэри туһаламжа үзүүлхэһээ гадна, мүнөө үе хэгдэжэ байһан ажахын ба политическэ удхашанартай кампанинуудые амжалтатайгаар дүүргэхэ ёһотой.

С. ШАРАПОВ, ВКП(б)-гэй Сэлэнгын айкомой кадрнуудые эрхилхэ секретарь.

ОРОДОЙ ГАЙХАМШАГТА ФИЗИК

(А. Г. Столетовэй наһа бараһанһаа хойшо 50 жэлэй ойн үдэртэ)

*

А. ПРЕДВОДИТЕЛЕВ, СССР-эй Академи Наукын член-корреспондент

* *

...доогуурхи туннель соо ...арма гэрэлтэй поезд яаран ...үнгэрнэ. Түмэр харгын ...дээрэ стрелочнигшье үгы, ...шье үгы, гэбэшье поез...ан газарые вокзалай дис...кэ будка соо тон зүб мэ...на. Энээнэй ябажа бай...й дохео-мэдээ саг соогоо ...үгүйгөөр фотоэлементнүү...лэгдэнэ.

...үеын үдэрнүүдтэ эдэ, хэ...эсэдэггүй, саг үргэлжэ ...н байдаг „электрическэ...дые", хэрэглэдэггүй ара...ын багашье, ехэшье һал...жагүй юм. Фотоэлемент ...болол уршаг ехэтэй хими...процессүүдые ажаглан хина...матическа станогууд дээ...ьнуудые болбосоруулгын ...арана, эгээ холын мүшэ...лэй хүсэндэ болоһон заа... хубиталтануудые тон зү...мдэглэнэ, мүн тэрэшэлэн ...лэй хүдэлмэринүүдые хэ...на.

...айхамшагта приборые бү...хүн болбол манай ороной ...рдэмтэдэй нэгэн — Алек... Григорьевич Столетов мүн ...Энээнэй ашаар ородой фи...болол дэлхэйн наука дотор ...и һуури эзэлжэ, тэрэ саг...шо энэ һууриян хэзээшье, ...е үгөөгүй байна.

Столетовэй түрүүшын то...эмэри болбол 1872 ондо ...Тэрэ хадаа өөрынгөө док...диссертаци соо зөөлэн тү...суранзатуулха хуулиие ...аргтайгаар шэнжэлһэнэйн...үдые зохёон найруулжа, ...лын саалахи ба ородой ...лэй энэ талаар саашадаа ...хы хүдэлмэринүүдэй үн...ринь боложо үгэһэн юм. ...эмтэн болбол тэрэ саг ...эдэгдээгүй ёһо гуримые ...энээнэй ашаар түмэрэй ...бэедэ халдаан абалга ха...нзатуулха хүсые ехэ бол...түрүүшэр урган ехэдээд, ...инь аажамаар буурадаг ...Ородой физигэй энэ науч...й тобшололнуудые һүү...үдангүй Англида Юинг ...шкэдэ Роуланд гэгшэд ...баталһан байгаа. Мотор...генераторнууд ба бусад ...лэй сэрэгэй техникые ...а минэнүүдые, торпедэ..., мүн олон түрэлэй метал...бари лгавуудые түлэблэхэ ...зайлашагүй зүйл болохо ...оо сортын түмэр ба бу...ранзын нэбтэрэн халдаха ...мүнөө хүртэр Столето...һон арга методээр шал...на. Түмэр, булад, шэ...бусад металлнуудай су...шанарые мэдэхэ мүнөө ...зическэ приборнууд бул... ородой физигэй бай... журамаар зохёогдоһон

...рдэмтэнэй гайхамшагтай...жэ гүйсэдхэһэн нүгөөдэ ...шэнжэлэлынь английска ...аксвеллэй табиһан гүнзэ...алда хабаадаһан байна. ...болол электрическэ ба су...процессүүдэй хамтын уша...гэжэ английска эрдэмтэн ...тэй болол гарган бай...энэй радио болбол энэ ...уршалтай байнга бол...

гоһоной ашаар бии болгогдохо аргатай байһыень тэмдэглэхэ хэрэгтэй байна. Радиостанцинуудай та бидаг волнанууд ба наранай гэрэлэй волнанууд хоёр физическэ түхэлөөрөө адлинь мүнөө һайн мэдээжэ. Илгаань юуб гэбэл, радиоволнанууд хадаа утанууд ба гэрэлэй волнанууд — богонинуул байна. Үнгэрэгшэ зуун жэлэй һүүлэй эрдэмтэд тэрэ шэнэ бодомжые гол таһа арсаһан юм. Ородой эрдэмтэн Столетов болбол энэ шэнэ һанал бодолой зүбые баталан харуулха гэжэ оролдоһон үсөөхэн физигүүдэй нэгэниинь байгаа. Электростатическэ ба электросуранзын үзэгдэлнүүдэй хэмжээнэй единицэнүүд гэрэлэй түргэнтэй адли үргэлжын харилсаатай болон гэрэлэй ба электросуранзын үзэгдэлнүүдэй физическэ бүридэл хадаа үнэхөөрөө адли байна гэжэ Александр Григорьевич өөрынгөө зохеоһон абсолютна конденсатор гэжэ нэрэтэй приборой туһаламжатайгаар харуулһан юм. Ородой нүгөөдэ эрдэмтэн — А. С Попов радиодо эхи табижа, энэ һанал бодолые хэрэг ажал дээрэнь бэелүүлһэн байна.

Гэбэшье, мүнөөнэй наукын бүхы саашанхи хүгжэлтэдэ тон ехэ нүлөөлһэн тэрээнэй ондоо хүдэлмэринүүдынь ородой суута физигтэ дэлхэй дээрэ алдар габьяа олгоһон юм. Александр Григорьевич болбол үнгэрэгшэ зуун жэлэй наяад оной һүүлдэ фото-электрическэ үзэгдэлнүүдые шэнжэлжэ эхилһэн байна. 1888 ондо байгаалиие туршан шэнжэгшэдэй бүлгэмэй съезд дээрэ тэрэ болбол понинной һонин туршалгые харуулжа, лекцидэ байгшадые бүлгыень гайхуулһан юм. Гайхамшагта туршалга хадаа тон хилбар байба. Эрдэмтэн болбол электрическэ батарейн нэгэ полюсые сайр пластинкатай холбожо, нүгөө полюсыень — түмэр сеткэтэй холбобо. Дундаа агаарта таһаранги цепь бии боложо, тэрээндэ хэмжэлгын прибор залгаба. Һүүлээрынь эрдэмтэн болбол пластинка тээшэ электрическэ туяа хандуулба. Тиихэдэнь хэмжэлгын приборой стрелкэ тэрэ дары хүдэлжэ эхилбэ. Энэ хадаа цепьдэ агаарай таһархайн байһаар байтар электрическэ ток гүйжэ, цепь холболдобо гэһэн удхатай болобо. Энэ үзэгдэлэй шалтагаанай элирһэниинь юуб гэбэл: гэрэлэй туяа хадаа отрицательна частица-электрониие сайр пластинкаһаа таһа таган абажа, тэдэ электронууд сеткэ дээрэ хинидэн ошоод электрическэ тогго зам бии болгожо үгэһэн байгаа.

Энэ зохеол бии болгоһон ябадалай удхашанарые дахин сэгнэхэнь бэрхэгэй байна. Энэ болбол мүнөө телевидениидэ, дуугардаг киногой, оптическэ телеграфида ба телефонидо сэрэгэй хэрэгтэ түрэл бүриин транспортын блокировочно байгуулалтада үргэнөөр хэрэглэгдэдэг харагдашагүй ультрофиолетовэ ба инфра-красна радиацида болон ажаүйлэлбэриин гол шухала һалбаринуудта мүнөө үндэһэ һуури боложо байгаа фотоэлементнүүдые хэрэглэхэ ябадалда эхи табиһан байха юм.

Удаань дэлхэйн бүхы наукаар классическа гэжэ тоологдоһон Столетовэй эдэ шэнжэлгэнүүд болбол газуудта электрическэ разрядай болоходо хоёр электронуудай хоорондо ажаглагдадаг гайхалтагаар алдалнуудай ёһые бии болгохо ябадалда арга нүхэсэл олгоһон байна. Хэрбээ электронуудай нэгэндэ үргэлжэ ялагар байдаг гэрэлэй хүсэтэ источнигые хандуулаад, һүүлээрынь электрическэ напряжениие аажамаар ехэдхээ хада напряжениин ехэдэжэнье бэй гаа һаа тоогой хүсэн болбол туйлдаа хүрөөд саашаа урган ехэ болохоёо болино. Эрдэмтэн болбол энэ туйлдаа хүрэһэн тогые „насыщениин ток" гэжэ нэрлэһэн ба электродуудай хоорондо агаарай дарлалтаһаа боложо тэрээнэй хубилдаг ёһые тоггоон гаргаһан байна.

Столетов болбол хилын саана һайн мэдэгдэдэг ба сэгнэгдэдэг түрүүшын ородой физик мүн байгаа. Парижда болоһон уласхоорондын электригүүдэй түрүүшын конгресс дээрэ электрическэ сопротивлениин хэмжүүриин единицэ—ом тухай Столетовэй дурадхал абтаһан байна. Александр Григорьевич уласхоорондын физикын Парискын бүлгэмэй болото члендэ, электрическэнэй интернациональна бүлгэмэй члендэ, инженер-электригүүдэй Лондоной институдай члендэ һунгагдаһан байгаа. 1889 ондо болоһон электригүүдэй хоёр дугаар уласхоорондын конгресс дээрэ Столетов болбол нэгэдүгээр вице-президентдэ дэбжүүлэгдэһэн байха юм.

Александр Григорьевич болбол шэнжэлэлэй хүсэтэ хоёр зам болохо дуршэл теори хоёрые холбон найралдуулжа ябуулхые оролдодог шэнжэлэгшэдэй нэгэн бэлэй. Александр Григорьевич тон ехэ научна ба багшын хүдэлмэри ябуулһан ба олон тоото статья ба номуудые бэшэһэн байна. 1893 ондо гараһан тэрээнэй „Акустика ба оптикодо оршол" гэжэ учебник болбол педагогикын ухаанда ульгэр жэшээ болоһон ба мүнөө үдэр хүртэр дээдэ һургуулинуудай студентнүүдэй һуралсалай ном болоһоор байна. Энэ эрдэмтэн болбол студентнүүдээр хэшээл хэхэ түрүүшын физическэ лаборатори Россида байгуулһан юм.

А. Г. Столетов болбол 1896 оной майн 27-до нүгшэһэн байна.

Александр Григорьевичын габьяа хадаа ганцахан лэ советскэ засагай үедэ ёһотоор сэгнэгдэһэн байна. Тэрээнэй зохёолнуудай түрүүшын хэблэл Агуу ехэ Октябрьска социалистическэ революциин һүүлээр хэблэгдэн гараһан юм.

Һагсайн һалбаржа байгаа манай ородой физическэ наукын һууриие байгуулһан эрдэмтэн А. Г. Столетовэй нэрые советскэ арад баяртайгаар дурдана. Энэ агуу ехэ эрдэмтэндэ манай үеын үдэрнүүдэй дурасхаал болбол советскэ физикые саашадань хүгжөөлхэ, манай эрдэмтэдэй шэнэ шэнэ амжалтануудые туйлаха ябадал мүн болоно.

◆ ◆ ◆

Модо урадхуулгын түрүүшүүл

...ын аймагай леспромхозой ...в болбол 1945 ба 1946 ...үбэл, хабарай сезондо модо ...н ба шэрэлгын түсэбые ...айгаар дүүргэжэ, „Бур...лестресын" түрүү пред...үдай зэргэдэ гараһан юм. ...жалтануудаа саашанхи ...н дээрэ бэхижүүлхын ...леспромхозой коллектив ...адхуулгын бэлэдхэлэй ...с г хаһа соонь дүүргэ...урадхуулагдаха модоной ...анхи хубиие гол мүрэ...э шэрэһэн байна. Энээ...р республикын модо по...а эгээ түрүүн модо ...гын хүдэлмэриие эхи...рашэлан Үдэнгэ, Оронгын гол гэжэ голнуудай ...до урадхуулгада таарам...гоп сэбэрлэһэн байгаа. ...й хамта, леспромхозой ...лэгшэд болбол модо ...лгшадай байха гэр бай..., бани ба улаан булан...г хаһа соонь бариһан ...Оронго бэ Сагаан гол ...иин барилга дүүргэг...ээ модо урадхуулгада ...ха катер, онгосонуу...барнууд дүүргэгдэһэн

...Сталинска табанжэлэй ...й хуулигай танилсаад ...үс леспромхозой коллек-

тив болбол модо урадхуулгын түсэбые тогтоогдоһон болзорһоонь арбан хоногоор урилшалан дүүргэхэ гэһэн уялга абаһан юм. Тиихэ зуураа модо урадхуулагшадай коллективүүд өөһэд хоорондоо социалистическэ мүрысөөе үргэнөөр дэлгэрүүлһэн байна. Энээнэй ашаар модо урадхуулгын Үдэнгын Оронгын партинууд өөһэдынгөө хүдэлмэри дээрэ һайн амжалтануудые туйлаа.

Социалистическэ мүрысөөндэ дүнгүүдээр Үдэнгэдэ байгаа модо урадхуулгын парти түрүү һуури эзэлээ. Энэ партиин начальник нүхэр Ряб в ба модо урадхуулгын дуршэлтэ мастер нүхэр Казанкин гэгшэд уһаар модо оруулгын ба һала холболгын түсэбые тогтоогдоһон болзорһоонь долоон үдэрөөр урилшалан дүүргэһэн байна. Мүнөө үедэ энэдэ байгаа модо урадхуулагшад бүгэдэнһөө түрүү лэн Темник уһанда өөһэдынгөө һалые урадхуулан оруулхын түлөө тэмсэжэ байна.

Леспромхоздо хабаатай модо урадхуулагшадай коллективэй дунда ажалай эмхидхэл зүбөөр табигдаһан, социалистическэ мүрысөөн үргэнөөр дэлгэрүүлэгдэһэн дээрэһээ модо урадхуулагшад ниимэ һайн амжалтануудые туйлажа байна.

Эрхим стахановецууд, модо урадхуулгын мастернууд нүхэд Цыдендамбаев, Битьев ба Цыденова гэгшэдэй участогуудай хүдэлмэришэд үдэр бүриингөө даалгабариие 120—150 процент гүйсэдхэнэ. Эрхим бригадирнууд комсомолецууд нүхэд Намсараев, Буянтуева, Рябова гэгшэдэй бригаданууд болбол модо урадхуулгын хүдэлмэри дээрэ шалгаржа, ажалай бүтээсые 200 процент хүргэр дээшэлүүлбэ. Нүхэр Чистяковой хүтэлбэрилдэг модо урадхуулгын партиин бүхы хүдэлмэрилэгшэд һүүлэй хэдэн үдэр соо үдэр бүриингөө даалгабариие хододоо 300 процент гүйсэдхэдэг болоо. Бригадын эрхим стахановецууд нүхэд Бальдирова, Ринчинова, Кречетова ба бусад ажалай бүтээсые 300 процент хүргэр дээшэлүүлнэ.

Оронгын модо урадхуулгын партиин коллектив мүн лэ һайнаар хүдэлмэрилжэ байна. Гэбэшье энэ партида 100 хүдэлмэришэд Сэлэнгын аймагай сельсоведүүдһээ эльгээгдэхэ ёһотой байһан аад, мүнөөдэр тэрээнэй оройдоо 60 процентнь эльгээгдэһэн байна.

Сэлэнгын леспромхоздо хабаатай модо урадхуулагшадай коллективүүд болбол шэнэ Сталинска табанжэлэй республиканска Хүндэлэлэй Доскада бэшүүлхын түлөө саашадаа улам эршэмтэйгээр тэмсэхэнь лабтай.

К. Скворцов.

...эй Республиканска Доска Улан-Удын революцин талмай дээрэ табигдаба

...я табанжэлэй түрүү... ...Улан-Удын ... нүхэд ... Бурят-Монгол... Советэй ба ВКП(б)-гэй обкомой бюрогэй тусхай тогтоолой ёһоор, Улан-Удын революцин талмай дээрэ Доска майн 23-да байгуулба. Энэ Доскые ураи буралдан нүхэд [illegible] Рудь хоёр РСФСР-эй искусствонуудай габьяата ажал-ябуулагша нүхэр Сампилоэй зураһан эскизээр гоё һайхан зохёо шамаба.

Жамсо ТУМУНОВ

Комбат

Хүр саһан хайлан һалажа, хада уланууд сагаан үһэеэ хюһуулан абхуулһандал залуу сэбэр болоно. Сонхоёо нээжэ, үдэр бүри үнгэ зүһэеэ хубилжа байһан хада уулануудые, наагуурань нэмжыгээшэ ой тайгые адаглан харанаб. Гүлгэлжэ байһан ой модоной һайхан үнэрые асарһан һэрюун һэбшээн сонхоорэнь гулдиран орожо, ханада, үлгөөтэй газетэнүүдые хиидхэн ирана. Эдэ газетэнүүдэйнь нэгэ задаржа, нэгэ хумиржа байгаа хуудаһануудай дунлаһаа хүзүүн дээгүүрээ автомат зүүжэрхиһэн, сагаан суба нэмэрһэн өөрынгөө комбадай дүрсые гэнтэ олин хаража, аргагүй ехээр баярлаһандаа

—Комбат!—гэжэ ехэ шангаар һүүхирэжэрхибэб.

Энэ үедэ сонхо тушаам доро һууһан минии хүршэнэр сонхо өөдэм тархяа үлылгэн, ехэ айһан сошоһон янзатай:

—Юун болооб?—гэлдэжэ, баярлаһандаа улайшоод байһан намайе шэртэжэ, юунэйшье болоһые ойлгожо ядаһан хэбэртэй зогсонод.

—Харана гүт? Энэ—минии комбат,—гээд баяртай омогоор газетэ дээрэхи комбадайнгаа бүрүүлхэн дүрсые заажа.—энэл даа, энэ... Жэгтэйхэн хүн юм,—гэжэ мүн лэ шангаар хуугайлан хэлэбэб.

—Жэгтэй хүн һаань тэрээн тухайгаа билэндэ хөөрэжэ үгыш!—гэлдэн минии хүршэнэр намайе тойробо.

Би баһа дахин нээлтэтэй сонходоо ошожо, гоё һайханаар анхилааша ой мододые, бага ехэ хада уулануудые шэртэжэ, дайнай габьяата үдэрнүүдые сэдьхэлдээ тэхэрюулэн бодожо, комбат тухайгаа хөөрэжэ эхилбэб....

Николай Корчагиние намһаа эрейдоол хоёр наһа аха хүн гэжэ үшөө Штабта байхалаа дуулаад, залуу хүн байна, хамта дайлалдахадаа амар байха гэжэ бодооб. Тэрэнэй командалжа байһан батальонто үшөө хүрөөдүй байхадаа тэрээн тухайта нилээн олон юумэнүүдые сонособоб. Нэгэ зариман хэлэхэдээ—Корчагин шуран бэрхэ, даамай бодолтой, олон тулалдаанда шалгаржа гараһан, хүреэл эрэ даа,—гэжэ магтана. Нэгэ зариман хэлэхэдээ—Корчагинтай хамта дайлалдахада бэрхэ юм., хүнэй зүбшэлгые хэрэглэдэггүй, өөрынгөө бэеэ дан ехээр найдашаһан, сэрэгэй бэлэдхэлшье муутай, тархиндаа хазайһан тээшэ хадууржа арилшадаг хүйхэр гээшэ,—гэжэ муушална.

Би хүнэй хэлэһэн үгэнүүдые буруушаанашье, зүбшөөнэшьегүйб—уулзахадаа мэдэнэ бэзэб—гэжэ бодообоб.

Олон үлхэлөө траншея окопнуудые дахан ябажа, үлхэн бүтүү бороолжын дундаһаа һаарайлдажа ургаһан гурбан томо нууд уляаһа модотой узуурта хүрэжэ ошоходом мардан томо хутага бэһэдээ зүүһэн урхигар шара хүбүүн урдаһаам ерэжэ, халуунда амидаһан хараасагайн дальбараа мэтэ ангар ангар гэжэ, мэндэшэлһэн ёһолһоншье юм үгы:

—Та комбадта хэрэгтэй гүт?—Комбат сүлөөгүй байна. Лидкэеэ ябуулхань,—гээд ехэ һониин намда дуулгаһан янзатай хажуудам һаймһаран байтараа үгээ нэгэ бага аалидхан,—Лидка тухай дуулаһан байхат. Пабтархан тэрхэгэрхэн бэетэй басаган... Комбадынай—ехэ томо хүн... Хоюулан аадар мүндэр мэтэ бууһай һомон дундуур Буг мүрэниие гаталха болобо ха. Комбат Бугай эрьедэ ерээд, Лидкэдэ хандажа—ши шэнгэхэһээ бэшэ туһа хэхэгүйш, гэтэргээ буса, би ганцаараа туршаһуу—гэбэ ха. Лидка гэнтэ шангаар шашхажа—үхөө һаа хамта үхүүжэмни, шархыешни хэн боохоб, шамһаа үлэхэгүйб,—гэжэ үгэдэнь оробогүй ха.

Комбат яахашье аргагүй Лидкые дахуулаад, харьялжа байһан хүйтэн уһата Буг мүрэндэ оробо ха. Комбат хоолойсоо зүүлээд ябажал ябаба. Лидка комбадай тэлгэйн уһанһөө шэргүүсэлдэн, упан дээгүүр һамарна. Тиигэжэ ябатараа гарынь мүлтэржэ, Лидка уһанда шэнгэшэбэ. Комбат хойноһоонь шунган орожо Лидкые абарба.

Комбат Буг мүрэниие гаталһан хойноо немецүүдэй траншеяе эзэлээд, тамхилжа һуухадаа Лидкые паала барижа:

—Уһан доро шэнгэжэ ябахадаа шэгшы хурган мэтэ жаахан байгааш,—гэбэ.

Лидка энээндэнь дураа гутажа, ямаршье удхагүйгөөр:

—Ши эрхы гээшэш!—гэжэ комбадта хэлэбэ.

Тэрээнһээ хойшо бидэ комбат Лидка хоёрые эрхы шэгшы хоёр гэжэ нэрлэдэг болоо һэмди. Мүнөө шэгшые хайрланаб. Тэрэ бархиржа байжа, комбадай хүзүүндэнь аһажа, гэртээ харихагүйб, хоюулан хамта дайлалдая гэнэ. Шамгүйгөөр бидэ дайгаа дарахабди, гэртээ хари, алуулхаһааш айнаб, шамайе хайралнаб гэжэ комбат хэлэнэ. Лидка үгыень дуулажа үгэнэгүй. Бархирна. Бархирдаг гээшэнь зүдэр басаган, зүрхэтэйншье аргагүй...

Ингэжэ намда энэ гэнэн хонгор байлдагшын хэлэжэ байтарань землянкын үүдэн нээгдэжэ, зөөлэхэн нюдэтэй, хамбагар улаан уралтай, томо шара шүдэтэй. һаншагһаа һаншаг хүртэр зурыһан һахалтай, намһаа хоёр наһа аха гэхээр бэшэ, нилээдгүй наһатайшаг янзын үндэр томо капитан гаража ерээд, намда гараашье үгэнгүй, нилээдгүй гүндүүшэгээр:

—Николай Корчагин гээшэб,—гэбэ.

Эжэлһээ таһаршоод тэнэжэ ябаһан юумэдэл тэнгэриин далай гүнзэгы агаарта хөөрсэгэнэн байһан бүмбэгэр бүмбэгэр сагаахан үүлэд оройн болохо тээшэ бөөгнэрэн ниилэжэ, худхаралдан үдхэржэ, хара шоройн үнгэтэй болоно. Модоной гэшүүһэн дээгүүр һууһан барбагар жаахан шубууд ниилэхэ шагнахаа болижо жаахан улаахан һабараара модоной мүшэрые бүхэлэн адхажа, хаб харахан хоншоороо үбсүүнэйнгээ үһэндэ шургуулжа. түб түхэреэн нюдэдөө бэлтэг бэлтэг гүүлэн, ямар нэгэн ушарые хүлеэһэн хэбэртэй һуунал.

Аалин байтараа һалхин хүрилжэ барьягар томо таримал мододой бирсагар олон гэшүүһэд бэе бэеэ хабирсалдан хахинажа, хаана холо ойн шуугяа дуулдана. Энэ шуугиан дундуур бидэнһээ холо бэшэ хэды хэды миныы тэһэрхэ соностоно. Манайхин харюусабагүй. Дайсаншье анирагүй болобо.

Һалхин баһа намдаба. Энэ номгорооод байһан дайда дээрэ огторгойн үндэрһөө бурзан сагаан саһан бударна.

—Харыт! Харыт!... саһан оробол!...

—Зүүн тээһээ орожо байнал!.. Бидэнэй хойноһоо дахажа ерээ бэшэ гү?.. Харыт!.. Харыт!..

—Амталаад үзэе!—гэлдэн, сэрэгүүд малгайгаа абажа, аргагүй баяртайгаар орожо байһан саһые үгтана.

Хажуугаарнай таража хэбтэһэн шэл шонхорой бутархай, кирпиисын хэмхэрхэй, немецүүдэй хүүрнүүд, хомуултаа зэбсэгтээ тарайжа хэбтэһэн моридо, снарядта малтаглаһан хонхор ёнхорнуут—хуу баран саһаар хушагдажа, ямар нэгэ шэнэ газарта зөөжэ ошоһондол болоно.

Саһан улам улам шэдэлжэл байба. Эршон тойрон юуншье харагданагүй, үнэрхэдөө хажуудам дүтэхэн ябаһан хүнүүд боролжо бургааһан мэтээр һүүрэйлдэнэ. Бамбагар сагаан саһаар хушагдаһан налшагар жаахан һурнэ хүрэжэ, халуун дулаагаар амилжа байһан үбһэ уруунь шургажа, нэгэ бага зали абаха гэжэ байтарни хажуудамни дүтэхэн хүнүүдэй хөөрэлдэхэ соностобо.

—Лидка! Ши ингээд ябыш даа. Би шамайе минии үхибүүдэйм эхэ болохо гэжэ һананаб. Тэдэнэр үншэржэ хабоо. Тэтэншнем таалаарай!—гэһэн үгэнүүд шэхэндэм элихэн дууллаба. Ямар нэгэн таагдаагүй болол сэдьхэлдэм түрэжэ, тархинем бүглөөд байһан үбһые иража хахахадам бурзан сагаан болоноһон Николай Корчагин набтар жаахан бэетэй басаганай дала мүр дээрэнь марьягар томо гараа табяад зогсожо байба.

—Би шинии үхибүүдые шамһаа үлүүгээр хайралхаб, тэдэниие арга мүрыень оложо, амар һайнаар хүмүүжүүлхые оролдохоб. Теэд хара аминдаа шамгүйгөөр ябажа шадахагүйб. Хэдышье зобожо тулижа ябаа һаа шамайе харахалаа сэдьхэлни заһардаг,—гээд тэрэ басаган Николай Корчагинай хүзүүнһэнь аһажа, нойтон үбсүүндэнь бэеэ наажа, нэгэ хэды болоһоной һүүлээр—баяртай!—гэбэ.

Лидкын саһа шаршаганүүлаад ошоһоной һүүлээр Корчагин минии хажууда ерэжэ, һүриин хормойе онгилжо, дулаан үбһэ руу шургажа, гайхалтай шүрбэһэтэйгээ тохоногһоом адхажа:

—Дэмы Лидкые ябуулбаб. Зосоомни аягүй болошобо.—гэжэ һанаата болмоо янзатай хэлэбэ.

Комбадай Лидкэдэ яашагүй дуратайе мэдэбэб.

Николай Корчагин шууд сэхэ зантай, нэгэтэл һайн гэжэ һанаһан хүнэ саг үргэлжэ магтадаг, нэгэтэл муу гэжэ һанаһан хүнээ урагша хойшогүй муушалдаг хүн һэн.

Манай батальондо Корчагинай солдат ябахаһаань эхилээд, тэрээнтэй хамта дайлалдаһан, нэгэ тогооһоо каша халбагадажа, нэгэ шинелээр хушажа унтажа ябаһан гурбан һайн нүхэдынь бии һэн. Эдэнэрынь—борсогор жаахан бэетэй сабхишан Скуби, нарин гоюхогор бэшэшэ Рослов, үндэр томо Андрей гурбан һэн. Комбат эдэниие советнигүүдни гээшэ гэжэ нэрлэдэг, эдэнэй ойро алтаншье тархитай хүнэ хүргээршье хүргүүлхэгүйб гэдэг байба. Комбадай эгээ сэхэ һанаатай, өөрынгөө хэлэһэниие хубилгадаггүй байһанһаань эхэ гурбан «советнигүүдэнь» бага сага алдуушье хэлээ һаань энээндэ ямаршье хэмжээ абадаггүй байгаа.

Нэгэтэ Комбат өөрынгөө гурбан «советнигүүдэй» нэгэндэнь зүтараар дураа гутаһаншье, сэдьхэлээ үбдэһэншье байна. Андрей гээшэнь комбадай ординарец юм һэн. Үдэшэлэн түүдэгэй хажууда нэгэ солдаттай бээлэйгээ буляалдаад, тэрэнэйнгээ нюдыень хүхэ палаг болоштори шаажархиһан байба. Энээн тухайта комбата дуулаһан байгаашье һаань, тэрэ өөрынгөө ординарецтэ ямаршье хэмжээ абабагүй. Би энээндэнь ехээр дураа гутажа, энээн тухай комбадта хэлэхэ гэжэ шиидэбэб.

Газаа бүрэгэр һүүдэгэр байгаа. Эртэнэй ероһон түрүүшын саһан хайлажа, гэшхэһэн лэ газарта шабар шабха шалшаганана. Жалгын эрмэг дээрэ тодхоотой пушкын хажууда ошоод, артиллеристнуудта заабари үгэжэ байһанаа Корчагин холо холо алхалһаар ерэжэ, солдой хажуудань ябаһан ординарецтаа томо гэгшээр тамхи орёолгожо тагаад, намайе эдеэлэе гэжэ дууудаба.

Корчагинтай сэсэрхэлдэжэ, хуулирхалдажа болохогүй гэжэ мэдэһэн дээрээ тэрээнтэй уулзаха мүртөө ординарец тухайдань бэшэ, бүүдгэр муу үдэр тухайда, үглөө үдэрэй байлдаан тухайда хөөрэбэб. Корчагин ухэрэй тархини зэргэ шулуу һандайлаад, өөрынгөө нюдэы нэрэгүй ялгануулан, минии хэлэһэн юумые дуулаха дурагүй янзатай; ехэ яража халуун шүлэ халбагадана.

Комбадай ординарец-үндэр томо бэетэй, уужам гүнзэгы нюдэтэй, гүндэгэр утэ гартай, эреэн энэтэй хутага гуталайнгаа түриидэ хабшуулжархиһан, һархагар томо гээшэнь яашагүй юумэ урдуур хойгуурнай эрьеллэн байтараа томо шаажан амһартатай ээдэһэн һу хажуудамнай табижархёод, тээ холо ошоод тамхилан байна.

Комбат ээдэһэн һу амтархан уужа:

—Ээдэһэн һүндэ дуратай хүм. Минии Андрей ёһоорхон лэ эрэ гээшэ даа. Андрейн үгы һаа үни һалаһан байха һэм. Шархатаад хэбтэһэн намайе хоёр дахин дайнай гал сооһоо үргэжэ гаргаа юм. Андрейһээ бэшэ хүн намайе тахагүй ха юм,—гэжэ ординарецаа магтана.

Андрей буруу тээшээ эрьежэ, Комбадай хэлэһэн магтаалые дуулаагүй хүн хэбэртэй, модоной түгэсэг һанаайлажа, бүлэг бүлэг үлхэн хүхэ утаае угал аһул н бушхуулжа, һууна.

—Дуулахал һаам та Андрейе магтанат гээд, удхаяа дүүргээгүй байхадам Комбат нам тээшэ ёлогод гэжэ:

—Эрэл гээшэ даа, эрэ!—гэжэ ехэ урматайгаар хэлэнэ.

—Андрейе аргагүй ехэ муу юумэ хээ гэжэ дуулаа гүт? Гурбадахи ротын нэгэ байлдагшын нюдэн дундань табижархёо гэнэ,—гээд баһа үгээ дууһаадүйдэм комбат таһа шуурэжэ.

—Намда Орех хэлэнэ һэн даа,—гээд нэгэ бага бодолгото болон байтараа ээдэһэн һуеэ ехэ гэгшээр пуршэгэнэтэрнь һорожо,—бээлэй буляалдаад шаагалдаа гэнэ һэн даа. Тэрэ байлдагша өөдэгүйгөө шаалгаа ёһотой,—гэжэ хэлээд, Корчагин эпеэжэрхибэ.

—Хэрбээ танай ординарецһаа ондоо хүнэй шааһан байгааһаа энэ хэрэгтэ хабаадангүй орхиходо болохо байгаа. Солдадууд юун гэлсэхэб,—гэжэ һанаагаа зобоһон янзатай хэлэбэб.

—Солдадууд юун гэлсэхэб гээшэшни зүб... Аргагүй зүб хэлэнэш! Алим Андрей,—гэжэ комбат ангай хэрхирһэндэл шангаар хашхарба. Андрей орожо урдань яг зогсоно.

—Би шамайе амидыгаар газарта булахаб. Минии ойрошни хүрөө хадам хубсаһанайшниишье таһархай олдохогүй. Юундэ солдадай нюдые шаагаабши?—гээд комбат намда хандажа,—ямар хэмжээ энэдэ абахам бэ,—гэжэ гэнтэ обхойод һээ, Андрейе дороһоонь өөдэ ёлойн хаража.—үглөө үглөөгүүр гэгээ ороод байхада разведкэдэ эльгээхэб. Тиихэдэ ухаа орохош,—гэбэ.

Үглөө үглөөгүүрынь нара гараад, хүсэд юумэнэй харагдаха болоод байхада Андрей гурбан байлдагшадые дахуулаад, манай тушаа урда байһан гурбан гэрнүүдые үзэжэ ерэхэ заабари абаад ошобо. Тэдэнэй арбаад алха ябаһанһаа хойшо немецүүд ушаргүйгөөр буудажа гараба. Үдэр дунда аад, галай улаганаха харагдана. Андрей гурбан нүхэдтэеэ мүлхижэ, гүйлдэжэ, хорожо хэбтэжэ ябаад, урагшаал жүдхэнэ.

Комбат тэдэнэй хойноһоо дурамаар адаглажа байтараа дурамаа саһан дээрэ хаяжа:

—Һалаа!—гээд окопой хана тушажа, хоёр гараараа нойтон газар шаажа, гинан байтараа, баһа дахин үндыжэ.—һөөрьеө бусаха гэһэн тэмдэг үгэтты. Ухаа ороһон байха—гээд тэдэниие харахаа зүрхэсэһэндэл баһа окопойгоо хабые тушашэбэ.

Нэгэ хэды болоһон хойно хоёр гурбан газараар куртигээ сүмэ буудуулһан Андрей комбадай урда зогсожо байба. Комбат тэрэниие харангүйгөөр:

—Солдадые баһаха гээшэ ямар юумэн гэжэ һананаш. Ши солдат хадаа мэдэхэ ёһотойш. Шинии алуулшоо хадаш намтай хэн дайлалдахаб,—гээд, Андрейе сагаа эреэнээрээ сухалтайгаар шэртэнэ. Андрей дуушье гараагүй һаа ехэ омгорхоһон янзатай зогсожо байба.

(Үргэлжэлэлынь хожом гараха.)

1500 ТУХЭРИГ КОМСОМОЛЕЦУУД ҮГЭХЭНЬ

Баунтын аймагай комсомолецууд һурагшадай зунайнгаа амаралтые һайнаар үнгэргэхэ хэрэгтэ ехэхэн анхарал хандуулна.

Мүнөө тус аймагай комсомолецууд пионернүүдэй лагерь эмхидхэхэ хэрэгтэ туһаламжа үзүүлхэһөө гадна өөһэдынгөө дунһаа 1500 тухэриг суглуулжа тус фондо үгэхөөр тогтоол батлаһан байна.

Энэ мүнгэ богонихон болзор соо суглуулхын тула комсомолецууд уранһайханай самодеятельностиин кружогуудай түсөөр түлбэритэ концертнүүдые үнгэргэхэ гэжэ шиидээд, мүнөө тэрээнээ хэрэг дээрэнь бэелүүлжэ захалаа.

60 лекци уншагдаба

ВКП (б)-гэй Бурят-Монголой обкомой дэргэдэхи лекторскэ бюро майн 20 хоногой туршада худөө нютагуудай эмхи зургаануудаар, колхозуудаар, МТС-үүдээр ба городой предприятинуудаар 4-дэхи сталинска табанжалай түсэб тушаа 60 гаран лекцинүүдые уншаһан байна.

Гална тус лекторскэ бюро түсгаар 3 лекторнүүдые элдэб темээр лекцинүүдые уншахаар худөө гарһан байха юм.

Уншалгын байшангуудые даагшадай курс

Республикын культурно гэгээрэлэй учрежденинүүдэй Управлениин дэргэдэ худөө нютагуудай уншалгын байшангуудые ба библиотекэнүүдые даагшадай курс майн 21-нээ худэлмэрилжэ захалба.

Энэ курсада мүнөө 20 гаран хүн һуралсажа байнад. Һаяар мүн 2-дохи тиимэ курс нээгдэхэ юм. Тэрэндэ аймагуудай колхозуудһаа олон хүн ерэхэ гэжэ хараалагдана.

„Гэсэр" гэжэ бурят арадай героическэ эпос хэблэгдэхэнь

Манай илаг Эсэгэ орондо гитлеровскэ булимтарагшадай гэнтэ добтолһоной үндөөр советскэ арадай амгалан сагай ажал худэлмэри таһалдаһан байгаа. Тэрэ үедэ хэблэлдэ бэлдэгдэжэ байһан „Гэсэр" гэжэ бурятай героическэ эпосой бэлэтхэл мүн таһалдаһан байха юм.

Мүнөө манай бурят арадай героическэ эпос академическа хэблэлээр Москва хотодо хэблэгдэхэ болобо.

Мүнөө тэрэнэй пайруулга дээрэ Бурят-Монголой эрхим уранзохёолшод худэлмэрилжэ байна.

34 мянган номууд ерэхэнь

Горькиин нэрэмжэтэ Улан-Удын центральна библиотека эсэгэ оронной дайнай үедэ хэблэгдэн гаргагдаһан шэнэ номуудые шалажа абахын түлөө гүрэнэй литературын фондодо Москва өөрынгөө түлөөлэгшые эльгээбэ.

Гэрэнь 33 мянган хэһэг номуудые абажа эльгээхэ байна.

Нигэжэ энэ жэлдэ тус библиотекэ хэзээ хэзээнэйхиһээ олоор шэнэ номуудые абажа, городой үргэн арад зониие һонирхолтой номуудаар хүсэд хангаха шадалтай болохонь.

Хоца Намсараевай зохеолнуудород хэлэн дээрэ хэблэгдэхэнь

Бурят-монгол арадай уранзохёолшо Хоца Намсараевай зохёоһон рассказууд ба новеллэнүүдород хэлэн дээрэ оршуулагдаха болобо.

Оршуулагдаһан эдэ зохёолнуудынь „Советский писатель" гэжэ хэблэлэй газарта Москва хотодо хэблэгдэн гаргагдаха байна.

88 мянган түхэриг шан абаба

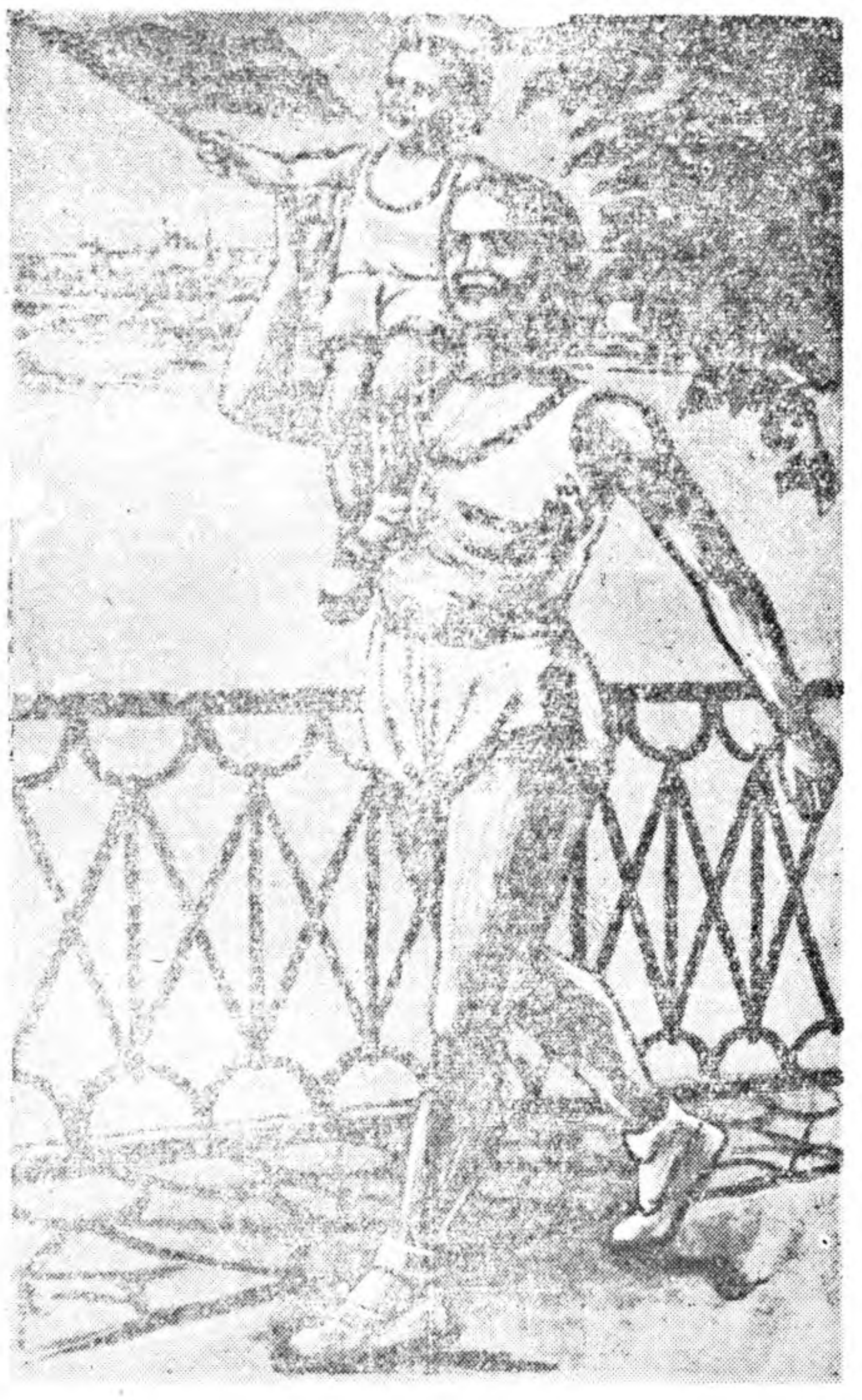
Энэ жэлэй түрүүшын кварталай дүнгүүдэй ёһоор, загаһанай ажаүйлэдбэриин предприятинуудай һоёлоор мүрысөөндэ Байкалорыбтрест 2-дахи һуури эзэлжэ, СССР-эй загаһанай ажаүйлэдбэриин Министерствын приказай ёһоор урбалдахи шан—88 мянган түхэригтэ хүртэһэн байна.

Түрүүшын байшан бодхосхонь

ПВЗ-дэ 4-дэхи сталинска табанжэлэй түсөөр хараалагдаһан барилгануудай түрүүшын гэрэй һуури майн 17-ой үдэр табигдажа эхилбэ.

Энэ гэрэй барилгын худэлмэридэ хабаадалсаха худэлмэришэд тус үдэр митинг үнгэргэжэ, стахановскаар худэлмэрөө ябуулхаар социалистическэ уялгануудые абаһад.

Мэнингын удаа, капитальна барилгануудай управлениин стахановецууд нүхэд Архипов, Федорова, Гумелюк ба бусад хиринисэ табижа захалба.

ФИЗКУЛЬТУРНИК БОЛОГТЫ!

„Искусство" гэжэ хэблэлэй гаргаһан, уранзурагша М. Нестеровагай зураһан плакат. Г. Широковой репродукци (ТАСС-эй фотохронико).

ФИЗКУЛЬТУРНА КРОССЫН ЗАРИМ ДҮНГҮҮД

Улан-Удэдэ һаяхан эхилһэн профсоюзно-комсомольско кросс үргэлжэлһөөр.

Майн 24-эй мэдээгээр тус кроссто 1284 физкультурнигуудтай 19 предприятинууд ба эмхизургаанууд хабаадажа байна. Эдэ хабаадалсагшадһаа 900 гаран хүниинь ГТО-гэй нэгэдэхи ба хоердохи шатын нормонуудые тушаажа шадабад.

Кроссто хабаадалсаһан эмхизургаануудһаа плангаяа эдибхитэйгээр кооптехникум хабаадажа, 200 гаран физкультурнигуудые кроссто хабаадуулба. Тэрэнэй 180 хүниинь ГТО-гэй нормонуудые тушаажа шадаһан байна.

Мүн худөө-ажахын техникумһээ хабаадалсаһан 100 гаран физкультурнигуудһаа 85 хүниинь нормо тушаабад.

Тэрэшэлэн гүрэнэй банкын ба Бурят-Монголой АССР-эй Министрнүүдэй Соведэй дэргэдэхи комсомолецууд ба залуушууд муу бэшэ амжалтануудые туйлабад.

Өөһэд хоорондын мүрысөөндэ „Байкалорыбтрестһээ" нүхэр Гаськов ба худөө-ажахын техникумһээ нүхэр Юрьева гэгшэд илаба.

Элидхэлэй удаа концерт харуулагдана

Сэлэнгын аймагай Сталинай нэрэмжэтэ колхозой клубые даагша нүхэр Амаголонова уранһайханай самодеятельностиин кружогой худэлмэриие һайнаар хүтэлнэ.

Энэ клубта һүүлэй үедэ Сталинска табанжэлэй түсэб тушаа элидхэлнүүд хэгдэдэг ба тэрэнэй удаа гое һайн концертнүүд үргэлжэ харуулагдадаг болоһой.

Май һарын түрүүшын хахадай туршада 8 тиимэ концертнүүд ба элидхэлнүүд үнгэргэгдэһэн байха юм. Энэ концертын 6-ниинь полевой стануудта дээгүүр табигдажа колхознигуудые һонирхуулһан байна.

СССР-эй арадай ажахые һэргээн бодхооно ба хүгжөөхэ табанжэлэй түсэбые тэрэшэлэн Тельманэй нэрэмжэтэ колхозойхид һайнаар шудалжа байнад. Мүнөө колхозой фермэнүүд ба полевой бригаданууд дээгүүр 9 кружогууд худэлмэрилнэ. Агитаторнууд нүхэд Халзанов, Ринчинов, Бадлаев гэгшэд һүүлэй үедэ колхозникуудай дунда 7—7 хөөрэлдөө тус темээр үнгэргэбэд.

Эдэ эрхим агитаторнуудһаа жэшээ абажа колхозой олон агитаторнууд олонэй сонины худэлмэри һайнаар харуулжа захаланхай.

Түрүү пристань

Байкало-Сэлэнгын пароходствын Улан-Удэ пристаниин коллектив (начальнигынь нүхэр Лучихин) мүрысөөндэ үргэлжэ түрүү һуури эзэлжэ, управлениингаа дамжуулгын Улаан туг батаар барижа байна.

Бригада хоорондын мүрысөөндэ, майн 20-ой мэдээгээр, нүхэр Островскиин бригада түрүүлнэ. Энэ бригада 20 хоногойнгоо даалгабари 137,7 процент дүүргэһэн байха юм. Мүн нүхэр Изосимовагай бригада даалгабаряа 136,8 процент дүүргэжэ һайн жэшээ харуулна.

Тэрэшэлэн нүхэр Павличенкын бригада худэлмэриингөө эмхиие жэнээтэ һайнаар табижа шадаһан байха юм.

Дээрэ дурсагдаһан бригаданууд бүхэн майн 21-эй үдэр үдэрэйнгөө даалгабари 180—185 процент хүртэр дүүргэбэд.

Нүхэр Павличенкын бригадын эрхим стахановецууд нүхэд Фролов, Шипов, Пластинина, Мухомедзянова гэгшэд тус үдэр амжалтануудаараа суурхабад.

Үгэрсэ, мангирай түрүүшын ургаса хуряаба

Тарбагатайн аймпотребсоюз аймагайнгаа ажалшадые амтатай ба шэмэтэй эдеэ-хоолоор хангахын түлөө огородой ургаса тарихатусгаар дулаан байра эмхидхэһэн байгаа.

Тэндэнь редискэ, мангир, үгэрсэ гэхэ мэтэнүүд таригдажа, мүнөө түрүүшын ургаса хуряагдажа аймагай столовонуудта үгтэбэ.

Шононуудые алана

Ториин аймагай Дээдэ Торейн сомоной Энгельсын нэрэмжэтэ колхозой 71 наһатай ангуушан нүхэр Цыдендамба Дашиев мэргэ жэлээрээ суурхана. Энэ нүхэр аймагай „Заготживсырьегой" контородо һүүлэй һарануудай туршада шонын 4 ба шонын гүлгэдэй 13 арһа тушааһан байна.

Үбгэн Дашиевай өөрынгөө уялгата даалгабариие эрхимээр дүүргэһэнэйнь түлөө тус „Заготживсырьегой" конторо 3600 түхэриг шан үгэбэ. Гадна энэ нүхэр тушааһан арһадайнгаа сэндэ 72 метр бүд, 32 килограмм гурил, 16 килограмм сахар ба бусад зүйлнүүдые абаба.

Мүн тус колхозой 13 наһатай ангуушан нүхэр Норбо Гендунов социалистическэ малажалай хоротон болохо шононуудые ехэ зоримгойгоор үгы хэлсэнэ. Норбо болбол нэгэ шоно, 6 шонын гүлгэ алаһан байна. Энээнэйнгээ түлөө 1.200 түхэриг шан абаба.

Майн 20-ой мэдээгээр „Заготживсырье" до шонын гүлгэнэй 45 арһан тушаагдаһан байна.

Германиин советскэ эзэмдэлгын зонодо болоһон газарай реформын дүн

БЕРЛИН, майн 22. (ТАСС). „Нейе Дейчланд" гэжэ газетэ антифашистско-демократическа гурбан партинуудай уряалгые тунхаглаба. Энээн соонь ингэжэ хэлэгдэһэн байна:

„Антифашистско-демократическа партинуудай нэгэдэһэн фронтын нэгэдэмэл комитет болбол Германиин советскэ эзэмдэлгын зонодо ябуулагдаһан газарай реформын дүнгүүд тухай худөө-ажахын ба ой модоной ажахын немецкэ центральна управлениин статистическа мэдээе мэдэрэлдэ абаба. Энэ мэдээнүүд хадаа газарай реформын фонддо бүхы дээрээ 9690 һуурин буусанууд оробо гэжэ харуулна. Энэ фондһоо 389519 хүн 1.546000 гектар газар абаһан байна. Тэрээнһээ гадна мал, жэмэстэ модонууд, барилганууд, зэр зэмсэгүүд, машинанууд, үрһэ ба 350 миллион марка кредит тэдэнэртэ үгтэһэн байха юм.

Антифашистска-демократическа партинуудай нэгэдэһэн фронтын нэгэдэмэл комитет болбол шэнэ таряашадта тэдэнэй ажахыгаа бэхижүүлхэ ба үйлэдбэрилгөө үргэдхэжэ, тэрээгээрээ арад зониие хангаха ябадалдань туһалхые городууд ба тосхонуудай бүхы демократическа хүсэнүүдые уряална.

Газарай реформо хадаа худөө ажахые түбхинүүлхэ ба һайнаар хүгжөөхэ хараалалгануудай нэгые байгуулба. Гитлеровскэ системээр ба гитлеровскэ дайгаар худөө ажахыда ушаруулагдаһан шарха богони хугасаанда эдэгээгдэхэ ба худөө ажахын үйлэдбэрилгэнүүдынь сэрэгэй урда тээхи хэмжээһээ дээшэлүүлэгдэһэн байха ёһотой.

Арад зониие эдеэ хоолоор хангаха ябадал болбол манай арадай бүхы прогрессивнэ хүсэнүүдые шангадхаха, город ба тосхониие нягта холбоотой болгохо, худөө ажахыда шухала хэрэглэгдэхэ зүйлнүүдые худөөгэй арад зондо үгэжэ дэмжэхэ ябадалые эрин. Нүгөө талаһаа, худөөгэй арад зон болбол үндэр ургаса абахын түлөө бүхы юумэнүүдые хэхэ ёһотой. Тиихэдээл бидэнэр манай эдеэ хоолой һайн байдалые хангажа шаданабди".

Пик, Гротеволь, Кайзер ба Кюльц гэгшэд уряалгада гараа табиһан байна.

Ирандахи Англо-Иранска нефтиин компаниин предприятинууд дээрэ забастовко болоно

ТЕГЕРАН, майн 20. (ТАСС). «Рахбар» ба «Зафар» гэжэ газетэнүүд англо-иранска нефтиин компаниин нефть олзоборилгонуудай худэлмэришэдэй буһалгаа болоожо байһан Ага Джаридахи байдал тухай майн 17-до Хузистанһаа абтаһан телеграммые тунхаглаба. Хузистанай генерал-губернатор Месбах Фатеми, Хузистанска дивизиин командир ба жандармериин начальник Ага Джарида ерэһэн ба худэлмэришэдэй түлөөлэгшэдтэй хэлсээн ябуулһан байна гэжэ телеграмма соо мэдээсэгдэнэ. Тэдэнэр хэлсээнэй болоожо байха үедэ бүримүһэн компаниин талада орожо, салин хүлһэ дээшэлүүлхэ тухай, суглаа хэхэ ба үгэ хэлэхэ сүлөөгэй тухай, профсоюз байгуулха эрхын тухай, бэеын элүүр мэндые хамгаалха ба гэгээрэл болбосоролые һайжаруулха тухай худэлмэришэдэй эрилтые дэмжэхэ ябадалһаа арсаһан байна. Фатеми ба тэрэнэй туһалагшадай Ага Джарида ерэһэнэй һүүлээр нефтиин компаниин захиргаан болбол үшөө эблэршэгүй позици эзэлһэн ба саашадаа хэлсээ хэхэ ябадалһаа арсаһан байна. Ага Джарида дуудагдажа ерэһэн солдадуудта нефтиин олзоборинуудай худэлмэришэдые һэлгэхэ гэһэн захиралта үгтэһэн байха юм. Компаниин захиргаан болбол энэ компаниар хангагдадаг худэлмэришэдэй унлээмэ ба уһа хаһаһан байна.

Буһалгаа хэһэн худэлмэришэдые хашажа байһан тухай мэдээсэл компаниин бусад предприятинуудай бүхы худэлмэришэдэй дунда бүгэдэнииитын дураа гутаха ябадалые гаргаһан байна. Тэдэнэр хадаа хэрбээ Ага Джаридахи буһалгаа гаргагшадай эрилтэнүүдые хангахын тула түргэн арга хэмжээ абаагүй һаань нииитын забастовко соносхохоор бэлэн байна гэжэ телеграмма соо мэдээсэгдэнэ. Хузистанска профсоюзуудай түлөөлэгшэд болбол Ага Джаридахи байдал тухай ба англо-иранска нефтиин компаниин талаһаа хашалга хашалта гаргаһан тухай бүхэдэлхэйн профсоюзуудай федерацида мэдүүлхые гуйна.

Правительство болбол Ага Джаридахи забастовкотой дашарамдуулан худалдаа-наймаанай ба ажаүйлэдбэриин министерство, юстициин министерство болон дотоодын хэрэгүүдэй министерствын түлөөлэгшэдөөр, тэрэшэлэн профсоюзуудай центральна соведэй түлөөлэгшэдөөр бүридэһэн составтай комиссиие Хузистанда ябуулхые шиидхэбэрилбэ гэжэ «Дад» газетэ мэдээсэнэ. Энэ комисси мүнөө үдэшэ поездоор Ахваза ябахань гэжэ тегеранска радио соносхобо. Буһалгаа гаргаһан нефтиинхидтэ туһалха фондто зөөри суглуулха ябадалые эмхидхэхэ гэһэн дурадхалтайгаар Иранай бүхы профсоюзна эмхи зургаануудта хандаһан Иранска профсоюзуудай центральна соведэй хандалгые «Зафар» гэжэ газетэ тунхаглаба.

«Зафар» гэжэ газетын мэдээсэһэнэй ёһоор, англо-иранска нефтиин компаниин тегеранска отделениин хүтэлбэрилэгшэд болбол худэлмэришэдэй эмхи зургаануудай ажал ябуулгада эдибхитэй хабаадаһан бүхы худэлмэришэдые зэм дамаарань худэлмэриһээнь гаргаха гэжэ захиралта гаргаһан байна.

Японийн коммунистическэ партиин мэдүүлгэ

ТОКИО, майн 21. (ТАСС). Киодо Цусин агентствын дамжуулһанай ёһоор, Иосидын байгуулхые оролдодог консервативна захиргаанай оронда демократическа правительство байгуулха шухала гэжэ коммунистическэ парти өөрынгөө мэдүүлгэ соо онсолон тэмдэглэнэ.

«Үсэгэлдэрэй демонстрациин үедэ хэлэгдэһэн арадай нииитын хүсэл болбол консервативна правительство байгуулха ябадалда эсэргүүгээр шэглүүлэгдэһэн байна, социалистическэ ба коммунистическэ партинуудаар, тэрэшэлэн худэлмэришэдэй ба бусад демократическа организацинуудаар толгойлогдоһон демократическэ фронтые шууд байгуулхые арад баалана», гэжэ мэдүүлгэ соонь хэлэгдэнэ.

Хэрбээ консервативна правительство болоо һаа, Сидехарай захиргаан шэнги арадай хүсөөр үгы болохо баатай юм. Коммунистическэ парти болбол демократическа фронтын правительство байгуулхын түлөө ба арад нииитын хүсэлэй ёһоор сэрэгэй гэмтэ ябадал хэгшэдые ороной политическэ байдалһаа зайлуулхын түлөө тэмсэхэ байна.

Швециин компартиин съезд

СТОКГОЛЬМ, майн 20. (ТАСС). Майн 18-да нээгдэһэн шведскэ компартиин 13-дахи съезд дээрэ хэлсэгдэхэ гол асуудал болохо «дайнай һүүлэй үеын гол политическэ асуудалнууд ба партиин зорилго» гэһэн элидхэлые Швециин компартиин түрүүлэгшэ Линдерут хэбэ.

Майн 20-до эмхидхэлэй асуудалнууд ба энэ талаар түрүүшын съездһээ хойшо 2 жэлэй хугасаа соо болоһон хубилалтанууд тухай элидхэл компартиин секретарь Гуннар Эман хэбэ. «Ню даг» гэжэ газетын мэдээсэһэнэй ёһоор, 1940 оной апрельдэ шведскэ компартиин гэшүүд 11 мянган хүн байһан 1942 оной апрельдэ 13 мянга, 1944 оной майда 21 мянга, мүнөө компартиин гэшүүд 48 мянга болоно гэжэ Эман мэдүүлбэ. Тэрэшэлэн партийна организацинуудай тоо мүн лэ олон болоһон байна. 1940 ондо риксдагта (парламент) һунгалтада коммунистическэ партиин кандидадууд 100 мянган дуу абаһан, 1942 ондо ландстингтэ (областной захиргаан) һунгалтануудта 170 мянган ба 1944 ондо риксдагта һунгалтануудта 318 мянган дуу абаһан байна.

Германиин американска эзэмдэлгын зоны арад зоной хилеэмэнэй нормо хаһагдахань

БЕРЛИН, майн 18. (ТАСС). Майн 27-һоо Германиин американска эзэмдэлгын зоно хилеэмэнэй нормын гурбанай нэгэ хубинь хаһагдаха болоно гэжэ Дан агенство мэдээсэһэн байна.

Маньчжуриһаа Советскэ сэрэгүүдые нүүлгэн гаргалга дүүрэбэ

ХАБАРОВСК, майн 20. (ТАСС). ... штаб Малиновскиин штабһаа ... мэдээнэй ёһоор, Маньчжуриһаа ... сэрэгүүдые нүүлгэн гаргалга ... да бүримүһэн дүүрэбэ.

Гиимэ ушарһаа мартын һүүл ... носхогдоһон Маньчжуриһаа ... сэрэгүүдые нүүлгэн гаргаха түсэб ... гэгдэһэн байна.

Советскэ сэрэгүүдые Иранһаа гаргаха ябадал дүүрэбэ

ТБИЛИСИ, майн 22. (ТАСС). ... кавказска сэрэгэй округой ... бай мэдээсэлээр майн 9-да ... скэ сэрэгүүдые Иранһаа ... гаргаха ябадал дүүрэһэн ... Энэ болзорто сэрэгүүдые ... дүүргэһэн ябадал болбол ... эсэстэ тунхаглагдаһан ... ска сэрэгэй округой сэрэг ... гын түсэбтэй дүүрэн ...

Югослави—Чехословаки договорые Югославиин скупщина ратификаци...

БЕЛГРАД, майн 21. (ТАСС). ... углөөнэй заседани дээрэ ... арадай скупщина Югослави ба ... ваки хоёрой хоорондо байгуулаг... харилсаанай, харилсан туһалалга ... дайнай һүүлээр хамтаран ... тухай договорые нэгэн дуугаар ... ратифицировала.

Японидо нэгэдэмэл демократическа фронт байгуулха тушаа

ТОКИО, майн 23. (ТАСС). ... син агентствын дамжуулһанай ... худэлмэришэдэй нүлөөтэй органи... дай нэгэн болохо ажалай ... федерациин хүтэлбэрилэгшэдэй ... дээрэ нэгэдэһэн демократическа ... түргэнөөр орондоо байгуулха ... үргэн хүтэлөөниие эхилхэ ... хэбэри абтаһан байна. Энэ ... дээрэ абтаһан резолюци болбол ... листическэ ба коммунистическэ ... нуудай, сотрудничествын ... тэрэшэлэн худэлмэришэдэй ба ... дай союзай түлөөлэгшэдэй ... нэгэдэһэн демократическа фронт ... байгуулха ябадалые уряална.

Демократическа фронт болбол ... гөө түлөөлэгшэдые нэгэдэһэн ... ческа фронтдо хабаадуулха ... фессиональна союзуудай члены ... үргэлжын кампани ябуулжа ... худэлмэрилхэ организаци ... ёһотой, тиихэдээ социалисти... коммунистическэ партинууд... лэн сотрудничествын парти... таар хамтаран ажаллаха ... Нэгэдэһэн демократическа ... до ороһон организацинууд ... бэедээ эб найрамдалтайгаар ба ... зүбөөр харилсаха ёһотой. Нэгэдэһэн де... мократическа фронтдо хабаадаха ... нииитын организацинууд болбол ... нальна конгрессын союз шэнэ ... нальна шэнжэтэй тиимэ союз ... ёһотой.

Франкын журам норвежскэ правительство бэшэнэ

НЬЮ-ЙОРК, майн 21. (ТАСС). ... мэл напануудай организаци ... квартира хэблэлдэ тунхагла... мэдүүлгэ дамжуулба. Тэрээн ... панска ситуациие» мүрдэхэ ... комисси майн 21-дэ болоһон ... дээрэ норвежскэ правительство ... һэн бэшэг абаба гэжэ хэлэгдэ... нида мүнөө байгаа журам ба ... тэмэл напануудай организаци ... зохиһон гэжэ үзэгдэжэ ба ... норвежскэ правительство болбол ... юумэ хэжэ шадаха Нэгэдэһэн ... дай организацияар дамжуулан ... ческа Испаниин тулада ... акцида дэмжэлгые үзүүлхэ ... хабаадалсахаар бэлэн байна ... соонь хэлэгдэнэ.

ЗАҺАБАРИ

Майн 24-нэй гурбадахи нюурай һүүлээр гараһан статьяда немецкэ сэрэгэй хоёр гэмтэд Венгридэ үгтэхэнь ... уншахыетнай редакци ...

„Бурят-Монголой Үнэн" газетын худэлмэри... худөө бэшэгшэдтэ, эдибхитэд ба уншагш...

Манай редакци шэнэ байрада ороо гэжэ дуулгаад, ... Улан-Удэ, ул. Ленина, 26 гэһэн адресаар бэшэгүүдээ ... айхыетнай хүлеэнэбди.

Редакци.

Харюусалгата редактор Ц. Д. ...

РЕДАКЦИ ба ХЭБЛЭХЭ ГАЗАРАЙ АДРЕС, г. Улан-Удэ, ул. Ленина 26. (ТЕЛЕГРАФНА АДРЕС, Улан-Удэ, Унэн), ТЕЛЕФОНУУД: ответ. редактора—23, АТС—1-80; зам. редактора—7-89; ответ. секретаря—3-23; отделов: партийной жизни и промышленности—7-86; сельского хозяйства—6-03; писем и переводов—6-03 (2 зв.); объявлений—2-64 (2 зв.)

Н—00615. Типография Государственного газетного издательства при Совете Министров БМАССР